

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.9.2007
KOM(2007) 532 lopullinen

2007/0199 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetun asetuksen (EY)
N:o 1775/2005 muuttamisesta**

(komission esittämä)

{SEK(2007) 1179}
{SEK(2007) 1180}

PERUSTELUT

Sähkö ja kaasu ovat Euroopan hyvinvoinnin avaintekijöitä. Ilman kilpailuun perustuvia ja tehokkaita eurooppalaisia sähkö- ja kaasumarkkinoita Euroopan kansalaiset joutuvat maksamaan liian suuria hintoja perustavanlaatuisten tarpeidensa täyttämiseksi. Sähkö- ja kaasumarkkinat ovat olennaisen tärkeitä myös Euroopan kilpailukyvyille, sillä energia on tärkeä panostekijä Euroopan teollisuudelle.

Kilpaillut ja tehokkaat sähkö- ja kaasumarkkinat ovat myös välttämätön edellytys ilmastonmuutoksen torjumiselle. Vain toimivilla markkinoilla voidaan kehittää tehokkaasti toimiva päästökauppajärjestelmä ja uusiutuviin energialähteisiin perustuva teollisuus, joiden avulla voidaan saavuttaa Eurooppa-neuvoston sopima kunnianhimoinen tavoite, jonka mukaan 20 prosenttia EU:n energialähteiden yhdistelmästä on peräisin uusiutuvista energialähteistä vuoteen 2020 mennessä.

Lisäksi kilpaillut EU:n laajuiset sähkö- ja kaasumarkkinat ovat välttämättömiä Euroopan energiansaannin turvaamiseksi, sillä ainoastaan Euroopan laajuiset ja kilpailuun perustuvat markkinat synnyttävät oikeita investointisignaaleja ja tarjoavat tasapuolisen verkkoon pääsyn kaikille potentiaalisille investoijille sekä synnyttävät sekä verkonhaltijoille että tuottajille todellisia ja tehokkaita kannustimia tehdä ne miljardien eurojen investoinnit, joita EU:ssa tarvitaan seuraavien kahden vuosikymmenen aikana.

Sähkö- ja kaasumarkkinoiden vapauttamisprosessi alkoi noin 10 vuotta sitten. Näiden 10 vuoden aikana monet Euroopan kansalaiset ovat voineet hyötyä suuremmasta valinnanvapaudesta ja laajemmasta kilpailusta sekä parantuneesta palvelusta ja toimitusvarmuudesta. Komission ja eurooppalaisten energia-alan sääntelyviranomaisten tekemä arviointi on kuitenkin osoittanut, ettei todelliseen kilpailuun perustuvien markkinoiden kehittämisprosessi ole suinkaan lopussa. Käytännössä aivan liian monilla EU:n kansalaisilla ja yrityksillä ei ole todellista mahdollisuutta valita toimittajaansa. Markkinoiden pirstoutuminen kansallisten rajojen mukaisesti, korkea vertikaalisen integroitumisen aste ja markkinoiden keskittyminen ovat perussyitä siihen, ettei todellisia sisämarkkinoita ole syntynyt.

Sen jälkeen kun nykyiset sähkö- ja kaasudirektiivi tulivat voimaan heinäkuussa 2003 komissio on jatkuvasti seurannut niiden täytäntöönpanoa ja niiden vaikutuksia markkinoihin. Lisäksi se on ollut säännöllisesti yhteydessä kaikkiin sidosryhmiin, joita asia koskee. Komissio on erityisesti julkaissut joka vuosi vertailuraportin sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisesta. Se on organisoinut Euroopan sähköalan sääntelyfoorumin (ns. Firenzen foorumi) ja Euroopan kaasualan sääntelyfoorumin (ns. Madridin foorumi), joissa ministerit, kansalliset sääntelyviranomaiset, komissio, siirtoverkonhaltijat, toimittajat, kauppiat, kuluttajat, ammattijärjestöt, verkonkäyttäjät ja sähköpörssit kokoontuvat säännöllisesti.

Vuoden 2005 lopulla Hampton Courtissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto peräänkuulutti todellista eurooppalaista energiapolitiikkaa. Vastauksena tähän pyyntöön komissio julkaisi 8. maaliskuuta 2006 vihreän kirjan yhteisen ja yhtenäisen eurooppalaisen energiapolitiikan kehittämisestä. Sen pohjalta järjestettyyn julkiseen kuulemiseen saatiin 1 680 vastausta. Komissio käynnisti jo vuonna 2005 selvityksen kaasu- ja sähkömarkkinoilla vallitsevasta kilpailusta. Energiaselvityksellä vastattiin kuluttajien ja alan uusien tulokkaiden ilmaisemaan huoleen kaasun ja sähkön tukkumarkkinoiden kehityksestä ja kuluttajien puutteellisista

valinnanmahdollisuuksista. Komissio hyväksyi 10. tammikuuta 2007 selvityksen loppuraportin, johon liittyy kattava kokonaisuus toimenpiteitä uuden energiapolitiikan luomiseksi Euroopalle.

Komission 10. tammikuuta 2007 antamassa tiedonannossa *Energiapolitiikka Euroopalle*¹ korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi sähkön ja maakaasun sisämarkkinat. Tiedonannon pohjana käytettiin kattavaa sisämarkkinakatsausta, toimialakohtaisen selvityksen tuloksia sekä kansallisten sähkö- ja kaasumarkkinoiden tilanteen perinpohjaista arviointia. Rinnakkain näiden toimien kanssa komissio on tehnyt myös vaikutusten arvioinnin maakaasun ja sähkön sisämarkkinoiden loppuun saattamiseen liittyvistä poliittisista vaihtoehdoista. Vaikutusten arviointiin sisältyi sidosryhmien kuuleminen. Kyselylomakkeen täytti yhteensä 339 organisaatiota 19 eri maasta. Tämän lisäksi kyselylomakkeen palautti 73 organisaatiota, jotka eivät ole sidoksissa mihinkään tiettyyn maahan. Haastattelu järjestettiin 56 muun sidosryhmän kanssa. Nämä olivat lähinnä yrityksiä, joihin omaisuuden eriyttämistä tai avoimuuden lisäämistä koskevat vaatimukset voivat vaikuttaa.

Keväällä 2007 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota ehdottamaan lisätoimenpiteitä muun muassa seuraavista kysymyksistä:

- toimitus- ja tuotantotoimien tosiasiallinen erottaminen verkkotoiminnoista;
- kansallisten energia-alan sääntelyviranomaisten toimivaltuuksien suurempi yhdenmukaistaminen ja niiden riippumattomuuden lujittaminen;
- riippumattoman järjestelmän perustaminen kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyötä varten;
- mekanismin perustaminen siirtoverkonhaltijoita varten verkkotoimintojen koordinoinnin ja verkon toimintavarmuuden parantamiseksi sekä rajat ylittävän sähkökaupan ja verkkojärjestelmän toiminnan tehostamiseksi; ja
- energiamarkkinatoimien avoimuuden lisääminen.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto korosti tarvetta parantaa toimitusvarmuutta jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden hengessä.

Euroopan parlamentti ilmaisi kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuuksista 10. heinäkuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa vahvan poliittisen tukensa yhteiselle energiapolitiikalle ja ilmoitti, että se ”pitää toimitusten ja omistajuuden eriyttämistä tehokkaimpana tapana edistää infrastruktuuriin tehtäviä investointeja syrjimättömästi, uusien tulokkaiden oikeudenmukaista pääsyä verkkoon ja markkinoiden avoimuutta”. Parlamentti korostaa kuitenkin, että myös muita toimenpiteitä tarvitaan ja että sähkö- ja kaasumarkkinoiden erot saattavat edellyttää erilaisia täytäntöönpanojärjestelyjä. Parlamentti kannattaa myös ”kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön lisäämistä EU:n tasolla tapana edistää eurooppalaisempaa lähestymistapaa rajatylittävien kysymysten sääntelyyn”.

¹ KOM(2007) 1.

Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten neuvosto (CEER) piti tervetulleena komission 10. tammikuuta 2007 antamaa tiedonantoa ja ilmaisi voimakkaan tukensa vaatimukselle uudesta EU:n lainsäädännöstä, jolla energian sisämarkkinoiden kehittäminen saadaan jälleen oikealle uralle. Euroopan energia-alan sääntelyviranomaiset julkaisivat 6. kesäkuuta 2007 kuusi asiakirjaa, joissa otetaan kantaa uuden energialainsäädännön keskeisiin kysymyksiin. Ne tukevat erityisesti komission ehdotuksia, jotka koskevat riippumattoman viranomaisvalvonnan lujittamista kansallisella ja EU:n tasolla sekä siirtoverkkojen tosiasiallista eriyttämistä. Sääntelyviranomaiset suosittelevat selkeästi, että siirtoverkon omistuksen eriyttämisen tulisi periaatteessa olla malli, jota uudessa EU:n lainsäädännössä olisi vaadittava ja jota olisi sovellettava sekä sähkö- että kaasualalla.

Nämä tekijät on otettu täysimääräisesti huomioon nyt esitettävissä ehdotuksissa, joita kuvaillaan jäljempänä.

1. TOIMITUS- JA TUOTANTOTOIMIEN TOSIASIALLINEN EROTTAMINEN VERKKOTOIMINNOISTA

1.1. Nykyiset eriyttämissäännökset eivät riitä varmistamaan markkinoiden moitteetonta toimintaa

Voimassa olevassa lainsäädännössä edellytetään, että verkkotoiminnot erotetaan oikeudellisesti ja toiminnallisesti toimitus- ja tuotantotoiminnoista. Jäsenvaltiot ovat noudattaneet tätä vaatimusta soveltamalla erilaisia organisaatorakenteita. Useat jäsenvaltiot ovat perustaneet täysin erillisen yrityksen verkkotoimintoja varten, kun taas toiset ovat perustaneet oikeushenkilön, joka kuuluu integroituneeseen yritykseen. Oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat vaatimukset ovat vaikuttaneet myönteisesti kilpailtujen sähkö- ja kaasumarkkinoiden syntymiseen useissa jäsenvaltioissa.

Kokemus on kuitenkin osoittanut, että kolmenlaisia ongelmia saattaa syntyä, jos siirtoverkonhaltija on integroituneeseen yritykseen kuuluva oikeushenkilö.

Ensinnäkin siirtoverkonhaltija saattaa kohdella sidosyrityksiään paremmin kuin kilpailevia kolmansia osapuolia. Itse asiassa integroituneet yritykset voivat käyttää verkko-omaisuutta tavalla, joka vaikeuttaa kilpailijoiden tuloa markkinoille. Perussyynä tähän on se, ettei oikeudellinen ja toiminnallinen eriyttäminen ratkaise integroituneen yrityksen sisällä vallitsevaa perusluonteista eturistiriitaa, jossa toimitus- ja tuotantointressit pyrkivät mahdollisimman suureen myyntiin ja markkinaosuuteen, kun taas verkonhaltijalla on velvollisuus tarjota kilpailijoille syrjimätön pääsy verkkoon. Tätä sisäänrakennettua eturistiriitaa on lähes mahdoton hallita sääntelytoimin, sillä siirtoverkonhaltijan riippumattomuutta integroituneen yrityksen sisällä on mahdotonta valvoa ilman suhteettoman raskasta ja kahlitsevaa sääntelyä.

Toiseksi nykyisten eriyttämissääntöjen avulla ei voida taata syrjimätöntä mahdollisuutta saada tietoja, sillä ei ole olemassa mitään tehokasta keinoa estää siirtoverkonhaltijoita paljastamasta kaupallisesti arkaluonteisia tietoja integroituneen yrityksen tuotannosta tai toimituksista vastaavalle liiketoimintahaaralle.

Kolmanneksi investointikannustimet vääristyvät integroituneen yrityksen sisällä. Vertikaalisesti integroituneilla verkonhaltijoilla ei ole kannustimia kehittää verkkoa markkinoiden yleisen edun mukaisesti ja siten helpottaa uusien toimijoiden tuloa markkinoille.

energian tuotannossa tai toimituksissa. Päinvastoin, niiden luontaisen edun mukaista on rajoittaa uusia investointeja, jos ne hyödyntävät kilpailijoita ja luovat uutta kilpailua perinteisten toimijoiden ”kotimarkkinoilla”. Vertikaalisesti integroituneiden yritysten investointipäätöksissä on sen sijaan taipumus suosia toimituksia harjoittavien sidosyritysten tarpeita. Tällaiset yritykset vaikuttavat olevan erityisen haluttomia lisäämään yhteenliittämiskapasiteettia tai kaasun tuontikapasiteettia, koska se lisäisi kilpailua perinteisen toimijan kotimarkkinoilla. Tällainen asenne vaikuttaa haitallisesti sisämarkkinoihin.

Yhteenvetona voidaan siis todeta, että yrityksellä, joka pysyy vertikaalisesti integroituneena, on sisäänrakennettu kannustin sekä investoida liian vähän uusiin verkkoihin (koska se pelkää, että tällaiset investoinnit auttaisivat kilpailijoita menestymään ”sen” kotimarkkinoilla) että suosia, aina kun mahdollista, sen omia myyntiyrityksiä verkkoon pääsyssä. Tämä heikentää EU:n kilpailukykyä ja sen energiansaannin varmuutta ja vaikeuttaa sen ilmastonmuutos- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.

Viime vuosien investointiluvuista käy muun muassa ilmi, että vertikaalisesti integroituneet yritykset ovat uudelleeninvestoineet uusiin rajayhdysjohtoihin ja yhdysputkiin huomattavasti pienemmän osan rajatylittävistä siirtorajoitusmaksuista saamistaan tuloista kuin täysin eriytetty yritykset. Tosiasiallinen eriyttäminen poistaa vertikaalisesti integroituneille siirtoverkonhaltijoille luonteenomaiset vääristyneet investointikannustimet. Siten se edistää myös toimitusvarmuutta. Komissio on todennut, että siirtoverkonhaltijoiden tosiasiallinen eriyttäminen lisää siirtoverkonhaltijoiden investointiaktiivisuutta. Eriyttämisen toteuttaneet jäsenvaltiot ovat houkutelleet uusia infrastruktuuri-investoijia, jotka ovat muun muassa rakentaneet nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemia.

Myös sähkön viime vuosien hintakehitys eri markkinoilla on osoitus omistuksen eriyttämisen hyödyistä: viimeksi kuluneiden 10 vuoden aikana vertikaalisesti integroituneet yritykset ovat nostaneet hintoja enemmän ja ylläpitäneet korkeampia hintoja kuin täysin eriytetty yritykset.

1.2. Siirtoverkonhaltijoiden tehokkaampi eriyttäminen on välttämätöntä

Komission esittämässä konkreettisessa ehdotuksessa tehdään selväksi, että komission parhaana pitämä vaihtoehto on edelleen omistuksen eriyttäminen. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei henkilöllä tai henkilöillä, jotka käyttävät määräysvaltaa toimitusyrityksessä, voi samaan aikaan olla minkäänlaisia etuja tai oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden. Sama pätee myös toisin päin, eli määräysvalta siirtoverkonhaltijassa sulkee pois mahdollisuuden, että samalla henkilöllä voisi olla minkäänlaisia etuja tai oikeuksia toimitusyritykseen nähden.

Tämä vaihtoehto sallii tilanteen, jossa samalla henkilöllä, esimerkiksi eläkerahastolla, on vähemmistöosakkuus ilman määräysvaltaa sekä siirtoverkonhaltijassa että toimitusyrityksessä. Tällaisella vähemmistöosakkaalla ei saa kuitenkaan olla määrävähemmistöoikeuksia molemmissa yrityksissä. Se ei myöskään voi nimittää niiden hallintoneuvostojen tai hallitusten jäseniä, eikä kukaan henkilö voi olla molempien yritysten hallintoneuvostojen tai hallitusten jäsen. Tämä vaihtoehto, jossa siirtoverkonhaltijoiden ja toimitusyritysten omistus eriytetään selkeästi, on tehokkain ja vakain tapa saavuttaa siirtoverkon tosiasiallinen eriyttäminen ja siten ratkaista edellä kuvattu eturistiriita.

Tämän vaihtoehdon toteuttamiseksi jäsenvaltiot voivat valita seuraavan järjestelyn, joka voi auttaa säilyttämään vertikaalisesti integroitujen yritysten osakkeenomistajien edut. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen osakkeet jaetaan siirtoverkon omistavan yrityksen

osakkeisiin ja toimitusyrityksen osakkeisiin. Nämä osakkeet voidaan sitten jakaa aiemman vertikaalisesti integroituneen yrityksen osakkeenomistajien kesken.

Vaikka komissio pitää omistuksen eriyttämistä ensisijaisena vaihtoehtona, se tarjoaa kuitenkin vaihtoehtoisen mahdollisuuden jäsenvaltioille, jotka eivät halua valita tällaista eriyttämistä. Toisen vaihtoehdon on kuitenkin tarjottava samat takuut kyseessä olevan verkon toiminnan riippumattomuudesta ja samantasoiset kannustimet verkolle investoida uuteen infrastruktuuriin, joka voi hyödyttää kilpailijoita. Tämä toinen vaihtoehto, joka on poikkeus omistuksen eriyttämiseen perustuvasta peruslähestymistavasta, tunnetaan nimellä ”riippumaton verkonhaltija”. Tässä vaihtoehdossa vertikaalisesti integroituneet yritykset voivat säilyttää verkko-omaisuutensa omistuksen, mutta siinä edellytetään, että itse siirtoverkkoa hallinnoi riippumaton verkonhaltija eli yritys tai elin, joka on täysin erillinen vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä ja joka huolehtii kaikista verkonhaltijan toiminnoista. Sääntelyä ja jatkuvaa viranomaisvalvontaa tarvitaan sen varmistamiseksi, että verkonhaltija pysyy todella erillisenä vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä ja toimii siitä riippumattomasti.

Joissain tapauksissa vertikaalisesti integroituneiden yritysten saattaa olla pakko luopua osasta omaisuuttaan, etenkin siirtoverkoistaan, tai luovuttaa tällaisen omaisuuden hallinta kolmannelle osapuolelle, jotta ne voisivat noudattaa ehdotettuja tosiasiallista eriyttämistä koskevia vaatimuksia. Ehdotetut vaihtoehdot vaikuttavat kuitenkin ainoilta mahdollisilta, jos halutaan varmistaa siirtoverkonhaltijoiden täydellinen riippumattomuus.

Edellä esiteltyjä vaihtoehtoja sovelletaan samalla tavoin sekä sähkö- että kaasualalla. Vaikka komissio tunnustaa, että omistuksen eriyttäminen on yleisesti ottaen edennyt pidemmälle EU:n sähköalalla, se ei ole löytänyt vakuuttavia perusteita sille, että sähkö- ja kaasualaa olisi kohdeltava eri tavoin. Erityisesti toimitus- ja tuotantotoimintojen ja verkon toiminnan ja kehittämisen välinen peruslaatuinen eturistiriita koskee yhtä lailla molempia aloja. Lisäksi keskeinen tekijä pitkäaikaisten toimitussopimusten tekemisessä kaasuntuottajien kanssa ei ole verkon omistus vaan vankka asiakaspohja. EU pysyy epäilemättä erittäin houkuttelevana kaasuntoimitusmarkkinana ostavien yritysten omistusrakenteista riippumatta. Tosiasiallisen eriyttämisen toteuduttua nämä yritykset voivat kilpailla kaasusta tasapuolisista lähtökohdista. Komissio tunnustaa myös, että kaasunsiirtoon liittyy kaasumolekyylien fyysinen liike putkistoissa, kun taas sähkönsiirrossa tällaista fyysistä liikettä ei esiinny. Tästä syystä siirtoverkonhaltijalla on kaasuverkossa suuremmat mahdollisuudet määritellä virtausten suunta ja verkon kapasiteetin käyttö. Tämä merkitsee, että tosiasiallinen eriyttäminen on kaasuverkoissa vähintään yhtä tärkeää kuin sähköverkoissa.

Jotta voitaisiin kuitenkin kannustaa toimitus- ja tuotantoyrityksiä investoimaan uuteen energiainfrastruktuuriin, nyt esitettävään ehdotukseen sisältyy mahdollisuus myöntää tilapäinen vapautus omistuksen eriyttämistä koskevien sääntöjen soveltamisesta uuden infrastruktuurin rakentamista varten. Tällaista vapautusta sovelletaan tapauskohtaisesti ottaen huomioon uuden investoinnin taloudelliset tekijät sekä sisämarkkinoihin ja toimitusvarmuuteen liittyvät tavoitteet.

EY:n perustamissopimuksen 295 artiklan mukaisesti ehdotusta sovelletaan samalla tavoin julkisessa ja yksityisessä omistuksessa oleviin yrityksiin. Tämä merkitsee, ettei millään henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä saisi olla yksinomaista tai jaettua vaikutusvaltaa sekä siirtoverkonhaltijoiden että toimitusyritysten hallintoelinten kokoonpanoon, äänestyksiin tai päätöksiin riippumatta siitä, onko henkilö luonteeltaan julkinen vai yksityinen. Näin varmistetaan julkisessa omistuksessa olevan siirtoverkonhaltijan riippumattomuus tilanteessa,

jossa myös toimitus- tai tuotantotoiminnot ovat julkisessa omistuksessa. Ehdotuksessa ei kuitenkaan vaadita valtionyhtiöitä myymään verkkoaan yksityisille yrityksille. Vaatimuksen noudattamiseksi mikä tahansa julkinen elin tai valtio voi esimerkiksi siirtää oikeudet (jotka antavat ”vaikutusvallan”) toiselle julkisessa tai yksityisessä omistuksessa olevalle oikeushenkilölle. Tärkeää on, että kaikissa tapauksissa, joissa eriyttäminen toteutetaan, kyseisen jäsenvaltion on osoitettava, että eriyttäminen toteutuu todella käytännössä ja että yritykset toimivat täysin erillään toisistaan, mikä luo todella tasapuoliset toimintaolosuhteet kaikkialla EU:ssa.

Siirtoverkkojen omistuksen eriyttämisvaatimus ei koske niitä jäsenvaltioita, joilla ei ole kaasun tai sähkön siirtoverkkoja vaan ainoastaan jakeluverkkoja.

1.3. Kolmansiin maihin liittyvät näkökohdat

Nyt esitettävässä ehdotuksessa edellytetään siirtoverkonhaltijoiden ja toimitus- ja tuotantotoimintojen tosiasiallista eriyttämistä kansallisen tason lisäksi myös koko EU:n laajuudelta. Tämä tarkoittaa erityisesti sitä, ettei yksikään toimitus- tai tuotantoyritys, joka toimii missä tahansa EU:n alueella, saa omistaa tai käyttää siirtoverkkoa missään EU:n jäsenvaltiossa. Tätä vaatimusta sovelletaan samalla tavoin sekä EU:sta että EU:n ulkopuolelta tuleviin yritysiiin.

Lainsäädäntöpakettiin sisältyy suojatoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että mikäli EU:n ulkopuoliset yritykset haluavat hankkia merkittävän osuuden jostain EU:n verkosta tai jopa hallita sitä, niiden on todistettavasti ja yksiselitteisesti noudatettava samoja eriyttämisvaatimuksia kuin EU:n yritysten. Komissio voi puuttua asiaan, jos ostaja ei voi osoittaa suoraa ja välillistä riippumattomuuttaan toimitus- ja tuotantotoiminnasta.

Moitteettomasti toimivat markkinat ja verkot ovat myös olennaisen tärkeitä talouden kilpailukyvyille ja kansalaisten hyvinvoinnille. Nyt esitettävän ehdotuksen tavoitteena on edistää kilpailua Euroopan energiamarkkinoilla ja näiden markkinoiden moitteetonta toimintaa. Tätä taustaa vasten on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että kaikki Euroopan energiamarkkinoiden taloudelliset toimijat noudattavat markkinataloussijoittajaperiaatetta ja toimivat sen mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan rajoita yhteisön kansainvälisten velvoitteiden soveltamista. Tästä syystä komissio ehdottaa vaatimusta, jonka mukaan yhteisön siirtoverkko tai siirtoverkonhaltija ei saa olla kolmannelta maasta tulevien henkilöiden tai kolmansien maiden määräysvallassa, paitsi jos tämä sallitaan EU:n ja kyseisen kolmannen maan välisellä sopimuksella. Tarkoituksena ei ole syrjiä EU:n ulkopuolisista maista tulevia yrityksiä vaan varmistaa, että ne noudattavat sekä hengeltään että kirjaimeltaan samoja sääntöjä kuin EU:hun sijoittautuneet yritykset. Komissio tekee myös pikaisesti syvällisen arvioinnin EU:n ulkoisen energiapolitiikan laajemmista kysymyksistä ja julkaisee sen tulokset.

Eriyttämisen osalta voidaan todeta yhteenvetona, että nyt esitettävät tosiasiallista eriyttämistä koskevat ehdotukset ovat välttämätön ja ratkaiseva askel kohti EU:n laajuista markkinoiden yhdentymistä. Se voi viime kädessä auttaa luomaan ylikansallisia siirtoverkonhaltijoita, kun keskinäinen epäluottamus ei enää rajoita verkonhaltijoiden toimintaa. Jos ylikansallisia siirtoverkonhaltijoita kuitenkin luotaisiin varmistamatta samalla niiden täyttää riippumattomuutta, toimitusta ja tuotantoa harjoittavien sidosyritysten välinen kilpailu luultavasti heikkenisi kilpailunvastaisen yhteistyön vaaran takia. Jos tosiasiallista eriyttämistä ei toteuteta, tällaiseen yhteistyöhön voisi liittyä kilpailun kannalta huolestuttavia piirteitä. Nyt esitettäviin ehdotuksiin sisältyy useita lisätoimenpiteitä, joilla edistetään EU:n markkinoiden yhdentymistä ja jotka liittyvät erityisesti siirtoverkonhaltijoiden yhteistyön parantamiseen.

2. KANSALLISTEN SÄÄNTELYVIRANOMAISTEN TOIMIVALTUUKSIEN JA RIIPPUMATTOMUUDEN LUJITTAMINEN

2.1. Vahvat kansalliset sääntelyviranomaiset valvovat sähkö- ja kaasumarkkinoiden toimintaa

Voimassa olevissa sähkö- ja kaasudirektiiveissä edellytetään, että jäsenvaltiot perustavat sääntelyviranomaisen. Useissa jäsenvaltioissa sääntelyviranomaiset ovat jo vakiintuneita elimiä, joilla on huomattavat toimivaltuudet ja resurssit, joiden turvin ne voivat varmistaa markkinoiden asianmukaisen sääntelyn. Toisissa jäsenvaltioissa sääntelyviranomaiset on perustettu vasta hiljattain ja niiden toimivaltuudet ovat heikommät ja hajautettu useille eri elimille. Tämä yhtenäisyyden puute on käynyt ilmi komission toteuttamissa kattavissa maakohtaisissa selvityksissä, jotka myös osoittivat, että monissa tapauksissa sääntelyviranomainen on liian heikko.

Kokemukset, joita on saatu niissä jäsenvaltioissa, joissa markkinat on avattu useita vuosia sitten, sekä muilla yleishyödyllisillä sektoreilla, jotka on avattu kilpailulle, osoittavat selvästi, että vahva sääntelyviranomainen on välttämätön, jotta markkinoiden moitteeton toiminta voidaan varmistaa. Tämä koskee erityisesti verkkoinfrastruktuurien käyttöä.

Näistä syistä tässä ehdotuksessa pyritään lujittamaan sääntelyviranomaisten toimivaltuuksia. Ensinnäkin niille annettaisiin selkeät valtuudet tehdä keskinäistä yhteistyötä Euroopan tasolla – tiiviissä yhteistyössä energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston ja komission kanssa – jotta voidaan varmistaa kilpailulliset, varmat ja ympäristön kannalta kestävät sähkön ja kaasun sisämarkkinat Euroopan unionissa ja markkinoiden tosiasiallinen avaaminen kaikille kuluttajille ja toimittajille.

Toiseksi ehdotetaan, että sääntelyviranomaisten markkinoiden sääntelyä koskevia toimivaltuuksia lisätään seuraavilla aloilla:

- sen valvonta, että siirto- ja jakeluverkonhaltijat noudattavat kolmansien osapuolten verkkoon pääsyä koskevia sääntöjä, eriyttämisvaatimuksia, tasehallintamekanismeja sekä ylikuormituksen ja yhteenliittymien hallintamenettelyjä;
- siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmien tarkastaminen ja arvioinnin esittäminen vuosikertomuksessa siitä, kuinka siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmat vastaavat Euroopan laajuista 10-vuotista verkon kehittämissuunnitelmaa; verkon varmuuden ja luotettavuuden seuranta ja verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen arviointi;
- avoimuusvelvollisuuksien seuranta;
- markkinoiden avaamisen ja kilpailun asteen seuranta ja tosiasiallisen kilpailun edistäminen yhteistyössä kilpailuviranomaisten kanssa; ja
- kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuuden varmistaminen.

Sähkö ja kaasu poikkeavat perustavalla tavalla muista kauppatarvike- ja palvelusaloista, sillä ne ovat verkkoperustaisia tuotteita, joita on mahdotonta tai kallista varastoida. Tämä tekee niistä alttiita markkinoiden väärinkäytölle, ja siksi sähkö- ja kaasumarkkinoilla toimivien yritysten viranomaisvalvontaa on lisättävä. Tästä syystä sääntelyviranomaisilla on oltava mahdollisuus saada tietoja yritysten operatiivisista päätöksistä. Ehdotuksen mukaan yritysten olisi pidettävä

operatiivisiin päätöksiinsä liittyvät tiedot kansallisten sääntelyviranomaisten sekä kilpailuviranomaisten ja komission saatavilla viiden vuoden ajan, jotta viranomaiset voisivat tehokkaasti selvittää markkinoiden väärinkäyttöä koskevat syytökset. Tämä rajoittaa mahdollisuuksia markkinoiden väärinkäyttöön, lisää luottamusta markkinoihin ja vilkastuttaa siten kauppaa ja kilpailua.

Eräillä kaupankäynnin harjoittajilla (esim. pankeilla) on jo tällaisia velvollisuuksia rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin nojalla, eikä niille saisi asettaa päällekkäisiä velvollisuuksia. Tietojen säilyttämistä koskevat vaatimukset eivät saisi siksi rajoittaa voimassa olevan rahoitusmarkkinoita koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamista ja niiden tulisi olla yhteensopivia tämän lainsäädännön kanssa. Energiamarkkinoiden ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten olisi toimittava yhteistyössä, jotta molemmilla olisi yleiskuva kyseessä olevista markkinoista. Ennen niiden suuntaviivojen antamista, joissa määritellään tietojen säilyttämistä koskevat vaatimukset, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoa ja Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komiteaa (CESR) pyydetään tekemään yhteistyötä ja antamaan komissiolle neuvoja suuntaviivojen sisällöstä.

Jotta sääntelyviranomaiset voisivat toteuttaa tehtävänsä, niille annettaisiin valtuudet tehdä tutkimuksia, pyytää kaikkia tarvittavia tietoja ja määrätä varoittavia seuraamuksia. Niitä pyydetään myös sääntelytehtäviään suorittaessaan ottamaan täysimääräisesti huomioon energiatehokkuutta koskeva tavoite.

2.2. Sääntelyviranomaisten todistettu riippumattomuus lisää markkinoiden luottamusta

Sääntelyviranomaisten riippumattomuus on hyvän hallintotavan keskeinen periaate ja välttämätön edellytys markkinoiden luottamukselle. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan sääntelyviranomaisten olisi oltava täysin riippumattomia kaasu- ja sähköalan teollisuuden eduista. Siinä ei kuitenkaan tarkenneta, kuinka tällainen riippumattomuus voidaan todistetusti varmistaa, eikä siinä taata riippumattomuutta lyhyen aikavälin poliittisista intresseistä.

Kuten kevään 2007 Eurooppa-neuvoston päätelmissä ja Euroopan parlamentin päätöslauselmassa korostetaan, energia-alan kansallisten sääntelyviranomaisten riippumattomuuden lujittaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Siksi ehdotetaan, että sääntelyviranomaisen tulisi olla oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista muista julkisista tai yksityisistä elimistä ja että sen henkilöstö ja päätöksentekuelinten jäsenet toimivat markkinoiden eduista riippumatta eivätkä pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muulta julkisesta tai yksityiseltä elimeltä. Tästä syystä ehdotetaan, että sääntelyviranomaisen on oikeushenkilö ja että sillä on oma talousarvio, riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit sekä riippumaton johto.

3. RIIPPUMATON ELIN KANSALLISTEN SÄÄNTELYVIRANOMAISTEN YHTEISTYÖTÄ JA PÄÄTÖKSENTEKOA VARTEN: ENERGIA-ALAN SÄÄNTELYVIRANOMAISTEN YHTEISTYÖVIRASTO

3.1. Virallisen yhteistyörakenteen kehittäminen ERGEGistä saatujen myönteisten kokemusten pohjalta

Vaikka energian sisämarkkinat ovatkin kehittyneet merkittävästi, sääntely on edelleen puutteellista rajat ylittävissä kysymyksissä. Tähän kysymykseen tarttumiseksi komissio on pannut alulle itsesääntelyfoorumeja kuten Firenzen foorumin (sähkö) ja Madridin foorumin (kaasu). Nämä foorumit kokoavat yhteen eri sidosryhmät yhteistyön lujittamiseksi.

Lisäksi komissio perusti vuonna 2003 sähkö- ja kaasualan riippumattoman neuvoa-antavan ryhmän eli Euroopan sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomaisten ryhmän (European Regulators Group for Electricity and Gas, ERGEG). Ryhmän tehtävänä on helpottaa kuulemista, koordinointia ja yhteistyötä jäsenvaltioiden kansallisten sääntelyviranomaisten välillä sekä näiden viranomaisten ja komission välillä sähkön ja kaasun sisämarkkinoiden lujittamiseksi. ERGEG koostuu kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista.

ERGEG on viime vuosina vaikuttanut erittäin myönteisesti kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden toteuttamiseen julkaisemalla ei-sitovia ohjeita ja antamalla suosituksia ja lausuntoja komissiolle. Itsesääntelyfoorumien ja ERGEGin perustaminen ei ole kuitenkaan johtanut todelliseen edistymiseen sellaisten yhteisten standardien ja lähestymistapojen kehittämisessä, joita tarvitaan rajat ylittävässä kaupassa ja ensimmäisten alueellisten markkinoiden luomisessa ja viime kädessä eurooppalaisten energiamarkkinoiden toteuttamisessa.

Energia-ala on ajan mittaan muuttunut yhä monimutkaisemmaksi ja hienojakoisemmaksi, ja siihen liittyy entistä enemmän erilaisia taloudellisia intressejä. Nykyisin ERGEGissä noudatettava lähestymistapa, joka käytännössä vaatii yleensä 27 sääntelyviranomaisen ja yli 30 siirtoverkonhaltijan yksimielisyyttä sopimukseen pääsemiseksi, ei tuota riittäviä tuloksia. Sen pohjalta on annettu lukuisia ei-sitovia sääntöjä ja pyritty saavuttamaan yhteisymmärrys yhteisistä lähestymistavoista ”asteittaisen lähenemisen” kautta, mutta se ei ole johtanut todellisiin päätöksiin vaikeista kysymyksistä, joihin nyt on tartuttava.

Tällä hetkellä ne tekniset säännöt, joiden mukaisesti sähköalan yritysten on toimittava, eli kantaverkkosäännöt (*grid codes*) poikkeavat suuresti toisistaan eri jäsenvaltioissa ja usein jopa yhden jäsenvaltion sisällä. Näitä sääntöjä on ensin lähennettävä toisiinsa, minkä jälkeen ne on yhdenmukaistettava, jos EU:n energiamarkkinat halutaan yhdentää.

Komissio on arvioinut eri vaihtoehtoja vaadittujen tehtävien organisoimiseksi, myös sitä, voisiko komissio itse toteuttaa nämä tehtävät. Näiden sääntöjen yhdenmukaistaminen sekä edistyminen uusissa infrastruktuureissa eivät ole tehtäviä, jotka tyypillisesti kuuluisivat komission toimenkuvaan. Itse asiassa komissio ei ole koskaan harjoittanut tällaista toimintaa. Se vaatii 27 kansallisen sääntelyviranomaisen asiantuntijoiden erityisosaamista ja yhteistyötä. Siksi onkin kansallisten sääntelyviranomaisten tehtävä sopia kansallisten kantaverkkosääntöjensä muuttamisesta. Käytännössä vain kansallisiin sääntelyviranomaisiin pohjautuva elin voi katalysoida kansallisten sääntelyviranomaisten kaikki tarvittavat resurssit, mikä on avain menestyksen saavuttamiseen näissä kysymyksissä. Virasto voi hallintoneuvostonsa kautta – joka koostuu kansallisten sääntelyviranomaisten edustajista –

kääntyä kansallisten sääntelyviranomaisten henkilöstön puoleen. Komissio ei ole tällaisessa asemassa.

Komissio on tullut siihen tulokseen, että vaaditut tehtävät voi parhaiten toteuttaa erillinen, komissiosta riippumaton elin. Tätä johtopäätöstä tuetaan sekä kevään 2007 Eurooppa-neuvoston päätelmissä että Euroopan parlamentin tuoreessa päätöslauselmassa².

Siksi harkittiin voimakkaamman energia-alan kansallisten sääntelyviranomaisten verkoston perustamista. Mallina toimi kilpailuviranomaisten verkosto, joka perustettiin vuonna 2004 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 nojalla. Tämä vaatisi kuitenkin itsenäisten toimivaltuuksien antamista komissiolle energia-alalla (nykyisin sillä on tällaiset toimivaltuudet ainoastaan kilpailusääntöjen alalla). Kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltuuksia olisi joka tapauksessa lujitettava ja yhdenmukaistettava.

Lisäksi voitaisiin soveltaa Euroopan keskuspankkijärjestelmän mallia, mutta sillä ei ole oikeusperustaa perustamissopimuksessa. Tällainen malli vaatisi perustamissopimuksen muuttamista.

Näistä syistä komissio tuli siihen tulokseen, että jos on perustettava riippumaton elin, joka voi tehdä komissiolle ehdotuksia aineellisista päätöksistä tai tehdä kolmansia osapuolia sitovia yksittäisiä sääntelypäätöksiä sen tehtäväksi siirretyistä yksityiskohtaisista teknisistä kysymyksistä, ainoa ratkaisu on viraston perustaminen.

Virastolle ehdotetut päätehtävät täydentäisivät Euroopan tasolla kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamia sääntelytehtäviä. Rakenteen olisi tarjottava puitteet kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyölle, siirtoverkonhaltijoiden yhteistyön viranomaisvalvonnalle sekä useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella sijaitsevaa infrastruktuuria koskevien yksittäisten päätösten tekemiselle. Tämä arviointi heijastaa periaatteita, jotka komissio on määritellyt luonnoksessa toimielinten väliseksi sopimukseksi Euroopan unionin sääntelyvirastojen toimintakehyksestä³. Tämä koskee erityisesti valtuuksia tehdä yksittäisiä päätöksiä, jotka ovat kolmansia osapuolia oikeudellisesti sitovia.

Seuraava ehdotus perustuu ”ERGEG+”-vaihtoehtoon, joka mainitaan 10. tammikuuta 2007 annetussa komission tiedonannossa *Energiapolitiikka Euroopalle*⁴.

3.2. Ehdotetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston päätehtävät

Virasto täydentäisi Euroopan tasolla sääntelyviranomaisten kansallisella tasolla toteuttamia sääntelytehtäviä seuraavasti:

² Eurooppa-neuvosto on päätelmissään samaa mieltä siitä, että on tarpeellista perustaa riippumaton mekanismi, jonka puitteissa kansalliset sääntelyviranomaiset voivat toimia yhteistyössä ja tehdä päätöksiä tärkeistä rajat ylittävistä kysymyksistä. Euroopan parlamentin hyväksymässä Alejo Vidal-Quadrasin mietinnössä puolestaan todetaan, että parlamentti ”kannattaa komission ehdotusta kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön lisäämisestä EU:ssa tapana edistää eurooppalaisempaa lähestymistapaa rajatylittävien kysymysten sääntelyyn; korostaa, että komissiolla olisi oltava keskeinen rooli tässä työssä heikentämättä sääntelyviranomaisten riippumattomuutta; katsoo, että sääntelyviranomaisten olisi tehtävä päätöksiä erityisesti määritellyistä teknisistä ja kauppaa koskevista kysymyksistä tietojen perusteella ja kuultuaan tarvittaessa ensin siirtoverkonhaltijoita ja muita sidosryhmiä ja että kyseisten päätösten olisi oltava oikeudellisesti sitovia.”

³ KOM(2005) 59.

⁴ EUVL C [...], [...], s. [...].

- *Puitteiden luominen kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyölle.* Virasto tarjoaa puitteet kansallisten sääntelyviranomaisten yhteistyölle, jotta voidaan parantaa rajat ylittävien tilanteiden käsittelyä. Virasto vahvistaa menettelyt kansallisten viranomaisten väliselle yhteistyölle, erityisesti liittyen tiedonvaihtoon ja toimivallan jakoon tapauksissa, jotka koskevat useampaa kuin yhtä jäsenvaltiota. Näissä puitteissa edistetään myös kansallisten sääntelyviranomaisten alueellista yhteistyötä.
- *Siirtoverkonhaltijoiden yhteistyön viranomaisvalvonta.* Virasto vastaa sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkoston toiminnan seurannasta ja arvioinnista. Se osallistuu erityisesti painopisteiden määrittelyyn verkostojen työohjelmien kautta, verkostojen 10-vuotisten investointisuunnitelmien arviointiin sekä teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen valmisteluun. Investointisuunnitelman arviointi ei rajoita kansallisessa lainsäädännössä määriteltyä siirtoverkonhaltijoiden vastuuta teknisistä häiriöistä. Teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen osalta virastolle annetaan valtuudet pyytää siirtoverkonhaltijoita muuttamaan sääntöluonnoksia tai antamaan tietyistä kysymyksistä yksityiskohtaisempia sääntöjä. Se voi myös suositella, että komissio tekee näistä säännöistä oikeudellisesti sitovia, jos niiden vapaaehtoinen täytäntöönpano siirtoverkonhaltijoiden taholta osoittautuu riittämättömäksi tai tiettyihin kysymyksiin soveltumattomaksi. Virasto voi suositella siirtoverkonhaltijoiden laatiman sääntöluonnoksen muuttamista tai suositella komissiolle lisäsäännösten antamista. Tämä mekanismi toteutuu käytännössä jatkuvana ja rakentavana vuoropuheluna viraston, siirtoverkonhaltijoiden ja komission kesken. Viraston mukanaolo on keskeinen edellytys sille, että siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö sujuu tehokkaalla ja avoimella tavalla sisämarkkinoiden hyödyksi.
- *Valtuudet tehdä yksittäisiä päätöksiä.* Tiettyjen rajat ylittävien kysymysten käsittelemiseksi virastolle ehdotetaan annettavan valtuudet tehdä yksittäisiä päätöksiä Euroopan etua palvelevaa infrastruktuuria koskevista vapautuspyynnöistä⁵ sekä useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella sijaitsevaan infrastruktuuriin sovellettavasta sääntelyjärjestelmästä. Lisäksi virasto voisi tehdä päätöksiä yksittäisistä teknisistä kysymyksistä, jos sille annetaan tätä koskevat valtuudet suuntaviivoissa, jotka hyväksytään komiteamenettelyllä kaasu- ja sähködirektiivin mukaisesti.
- *Yleinen neuvoa-antava rooli.* Virastolla olisi komissioon nähden yleinen neuvoa-antava rooli markkinoiden sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä, ja se voisi antaa ei-sitovia ohjeita hyvien toimintatapojen levittämiseksi kansallisten sääntelyviranomaisten keskuudessa. Sillä olisi myös valtuudet arvioida tapauskohtaisesti kaikkia kansallisen sääntelyviranomaisen tekemiä päätöksiä, jotka vaikuttavat suoraan sisämarkkinoihin, suhteessa täytäntöönpanotoimenpiteisiin, jotka komissio on hyväksynyt kaasu- ja sähköalaa koskevan yhteisön lainsäädännön soveltamiseksi, ja antaa niistä lausunto komissiolle.

Vaikka uuden viraston toimivaltuuksia ei voidakaan laajentaa normatiivisiin päätöksiin (kuten pakollisten suuntaviivojen viralliseen hyväksymiseen), sillä tulee kaiken kaikkiaan olemaan ratkaiseva asema Euroopan kaasu- ja sähkömarkkinoita koskevien sääntöjen kehittämisessä ja täytäntöönpanossa.

⁵ Määritelty direktiivin 2003/55/EY 22 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklassa.

3.3. Ehdotetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston hallinto

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston hallintorakenne ja -periaatteet perustuvat pääosin yhteisön sääntelyvirastojen vakiosääntöihin ja -käytäntöihin.

Sääntelytehtävissä tarvittava riippumattomuus on kuitenkin otettava huomioon. Tästä syytä ehdotetaan, että kaikista hallinnollisista ja talousarvioon liittyvistä asioista vastaavan johtokunnan lisäksi virastolle perustetaan sääntelyneuvosto, joka vastaa kaikista sääntelyyn liittyvistä kysymyksistä ja päätöksistä. Johtokunta nimittää viraston johtajan sääntelyneuvostoa kuultuaan. Johtaja valitaan komission hyväksymien ehdokkaiden joukosta. Johtaja edustaa virastoa ja vastaa sen päivittäisestä johtamisesta. Viraston rakenteeseen kuuluu myös valituslautakunta, joka käsittelee viraston päätöksistä tehdyt muutoksenhakupyynnöt.

3.4. Taloudelliset näkökohdat

Viraston tehtävät huomioon ottaen sille ehdotetaan rajallista henkilöstöä eli noin 40–50 työntekijää. Tämä arvio perustuu laajaan analyysiin kansallisten sääntelyviranomaisten henkilöstötarpeista ja tarkkaan arviointiin ehdotettujen tehtävien toteuttamiseen tarvittavista vähimmäisresursseista, erityisesti kun otetaan huomioon mahdolliset synergiat, joita voidaan saavuttaa käyttämällä kansallisten sääntelyviranomaisten resursseja viraston työn tukena. Ehdotettu henkilöstömäärä vastaa näiden viranomaisten tarpeita⁶. Kuten edellä mainitaan, jos komissio ottaisi hoitaakseen viraston tehtävät, vaadittu henkilöstömäärä olisi huomattavasti suurempi.

Viraston vuotuisiksi kokonaiskustannuksiksi arvioidaan noin 6–7 miljoonaa euroa, josta 5 miljoonaa on henkilöstökustannuksia (kun kesikustannukseksi otetaan Euroopan komission henkilöstön kesikustannus, eli 0,117 miljoonaa euroa vuodessa, mihin sisältyvät tähän liittyvät toimitila- ja hallintokustannukset), 1 miljoona toimintakustannuksia (kokoukset, tutkimukset ja käännös-, julkaisu- ja tiedotuskustannukset) ja loput pääomakustannuksia (irtaimen omaisuuden hankkiminen ja niihin liittyvät kustannukset) ja matkakustannuksia.

Viraston vuosittaiset kustannukset katetaan yhteisön avustuksilla. Virasto saa jonkin verran tuloja maksuista, joita peritään kolmansilta osapuolilta viraston tehdessä tiettyjä päätöksiä.

3.5. Komission rooli

Komissio asema ja rooli perustamissopimuksen valvojana turvataan periaatteessa kolmenlaisilla suojatoimenpiteillä.

Ensinnäkin, jos virasto tekee päätöksen, tällainen päätös on sitova ainoastaan määrätyissä teknisissä tilanteissa, joista on nimenomaisesti säädetty asetuksessa tai direktiiveissä tai jotka on määritelty tapauskohtaisesti sitovissa suuntaviivoissa. Virastolla ei olisi poliittista harkintavaltaa tämän kehyksen ulkopuolella.

Toiseksi, jos siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö tai kansallisten sääntelyviranomaisten tekemät päätökset uhkaavat tosiasiallista kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, virasto

⁶ Henkilöstökaavio liitetään perusteluihin.

ilmoittaa asiasta välittömästi komissiolle, joka voi sitten hyväksyä tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Komissio voi toimia myös omasta aloitteestaan.

Kolmanneksi, vain komissiolla on oikeus tehdä aineellisia päätöksiä. Tällaisissa tapauksissa virastolla on valmisteleva ja neuvoa-antava rooli. Komission oikeudellinen yksikkö on tutkinut tekstin tarkasti tässä suhteessa sen varmistamiseksi, ettei virastolla ole valtaa tehdä aineellisia päätöksiä oman harkintansa perusteella.

Lisäksi komission tehtävänä on määritellä tarkemmin viraston rooli antamalla sitovia suuntaviivoja.

4. SIIRTOVERKONHALTIJOIDEN TEHOKAS YHTEISTYÖ

4.1. Siirtoverkonhaltijoiden tiivis yhteistyö on välttämätöntä sähkö- ja kaasumarkkinoiden yhdentämiseksi

Markkinoiden yhdentyminen edellyttää myös tehokasta yhteistyötä siirtoverkonhaltijoiden välillä sekä selkeää ja vakaata sääntelykehystä, johon sisältyy myös sääntelyn koordinointi. Verkkoon pääsyä koskevien sääntöjen ja toimintasääntöjen on oltava yhdenmukaisia, siirtoverkonhaltijoiden välillä on järjestettävä tehokas tiedonvaihto ja yhteenliittämiskapasiteetin lisäämiseksi tarvittavia uusia investointeja on koordinoitava tiiviisti. Kaasu- ja sähköalan siirtoverkonhaltijat tekevät jo vapaaehtoista yhteistyötä nykyisissä rakenteissa kuten ETSO:ssa (European Transmission System Operators) ja GTE:ssä (Gas Transmission Europe). Ne tekevät toiminnallisia kysymyksiä koskevaa yhteistyötä aluetasolla ja osallistuvat teknisten elinten, kuten UCTE:n (Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity) ja EASEE-Gasin (European Association for the Streamlining of Energy Exchange), toimintaan. Nämä monitasoiset yhteistyöaloitteet ovat antaneet merkittävän panoksen sisämarkkinoiden toiminnalle ja ne ovat osaltaan parantaneet verkkojen tehokkuutta ja varmuutta.

Tämän vapaaehtoisen yhteistyön rajoitukset ovat kuitenkin tulleet ilmi esimerkiksi verkkohäiriöinä ja sähkökatkoina, jotka johtuvat verkkotoiminnan heikosta koordinoinnista tai sähkö- tai kaasuverkkojen puuttuvista yhteyksistä. Ne ilmenevät myös vaikeuksina ehdottaa yhteisiä teknisiä standardeja ja sopia niistä. Tästä syystä ehdotetaan, että siirtoverkonhaltijoille annetaan tehtäväksi tiivistää keskinäistä yhteistyötään useilla keskeisillä aloilla. Tässä työssä tulisi keskittyä seuraaviin pääkysymyksiin:

- *Markkinoita koskevien ja teknisten sääntöjen kehittäminen.* Sähkö- ja kaasumarkkinoiden yhdentämiseksi tarvitaan yhtenäinen joukko teknisiä ja markkinoita koskevia sääntöjä. Tällaisia sääntöjä on nykyisin olemassa kansallisella pohjalla tai eri organisaatioiden kuten UCTE:n ja EASEE-Gasin suositusten kautta. Nykyiseen tilanteeseen liittyy kolmenlaisia ongelmia: nykyiset säännöt eivät kata kaikkia aloja, jotka on yhdenmukaistettava, jotta yhdenmukaiset markkinat voisivat toimia; kansalliset säännöt eivät usein ole keskenään yhteensopivia; ja säännöt eivät usein ole oikeudellisesti sitovia tai niiden täytäntöönpanoa ei voida valvoa. Esimerkkeinä tällaisista säännöistä voidaan mainita sähkönsiirtoverkkojen varmuutta ja luotettavuutta koskeva UCTE:n toimintaopas ja kaasulaatuja koskevat EASEE-Gasin suositukset.
- Ehdotuksessa säilytetään siirtoverkonhaltijoiden vapaaehtoinen prosessi, koska se on käytännöllinen tapa kehittää yksityiskohtaisia teknisiä ja markkinoita koskevia sääntöjä. Nämä säännöt ovat usein teknisesti monimutkaisia, ja tarvitaan tehokas prosessi, jonka

avulla niitä voidaan tarvittaessa muuttaa. Ehdotuksessa nykyiseen prosessiin lisätään tiivis viranomaisvalvonta, joka koskee näiden sääntöjen sisällön ja niiden noudattamisen seuranta ja valvontaa kansallisten sääntelyviranomaisten, viraston ja/tai komission toimesta, kyseessä olevan ehdotuksen luonteesta riippuen. Jos siirtoverkonhaltijat eivät pääse yhteisymmärrykseen tarvittavista teknisistä ja markkinoita koskevista säännöistä tai eivät pane niitä täytäntöön, tällaisia sääntöjä voidaan ehdottaa ja hyväksyä komiteamenettelyllä komission ehdotuksesta.

- Kaiken kaikkiaan tässä ehdotuksessa määritellään yksitoista keskeistä yhteistyöalaa. Siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston (ks. 1.2 kohta) vuotuisissa työohjelmissa, joita laadittaessa kuullaan kaikkia sidosryhmiä ja uutta energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoa (ks. 3 kohta), vahvistetaan prioriteetit ja määritellään yksityiskohtaisemmin tarvittavat tekniset ja markkinoita koskevat säännöt. Siirtoverkonhaltijoiden välisen yhteistyön tulisi kattaa myös teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen täytäntöönpanon seuranta.
- *Yhteisen edun mukaiset tutkimus- ja innovointitoimet.* Siirtoverkonhaltijoiden yhteistyön tulisi muodostaa kehys, jonka puitteissa voidaan määritellä, rahoittaa ja hallinnoida tutkimus- ja innovointitoimia, jotka ovat välttämättömiä Euroopan sähkö- ja kaasuverkkojen vahvan teknisen kehityksen ylläpitämiseksi ja erityisesti toimitusvarmuuden ja energiatehokkuuden edistämiseksi ja hiilidioksidipäästöiltään vähäisten teknologioiden yleistymisen mahdollistamiseksi.
- *Verkkotoiminnan koordinointi.* Siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöhön sisältyy verkkojen yhteinen toiminta sovittujen teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen mukaisesti. Lisäksi siihen sisältyy verkkojen toimintatietojen vaihto sekä verkkoon pääsyä koskevien tietojen koordinoitu julkaiseminen esimerkiksi yhteisen avoimuusmekanismin kautta.
- *Investointien suunnittelu.* Jotta käytettävissä olisi riittävästi siirtokapasiteettia kysynnän tyydyttämiseksi ja kansallisten markkinoiden yhdentämiseksi, verkonhaltijoiden olisi koordinoitava verkon kehittämisen pitkän aikavälin suunnittelua verkkoinvestointien suunnittelemiseksi ja siirtoverkkojen kapasiteetin kehityksen seuraamiseksi. Ajatuksena on, että siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiset verkostot julkaisevat verkon kehittämissuunnitelmia, joihin sisältyvät integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden laatiminen sekä integroidun verkon häiriönkestävyyden ja toimituskyvyn arviointi. Näiden kehittämissuunnitelmien tulisi ulottua riittävän kauas tulevaisuuteen (vähintään 10 vuotta), jotta puuttuvat investoinnit voidaan määritellä riittävän ajoissa erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Alueellisilla aloitteilla on myönteinen vaikutus markkinoiden yhdentymiseen etenkin kahden viimeksi mainitun tehtävän osalta. Siirtoverkonhaltijoiden Euroopan tason yhteistyötä olisikin täydennettävä alueellisella tasolla, jotta voidaan varmistaa todellinen käytännön edistyminen, verkon optimaalinen hallinnointi⁷ ja investointien asianmukainen suunnittelu ja toteutus. Sääntelykehityksen avulla tulisi edistää, koordinoita ja kehittää siirtoverkonhaltijoiden ja sääntelyviranomaisten välisiä alueellisia aloitteita. Näistä voidaan mainita esimerkkeinä ERGEGin johtamat alueelliset aloitteet sekä Luoteis-Euroopassa toimiva Pentalateral Energy Forum. Myös tärkeimmät sidosryhmät, kuten Eurelectric, suosittelevat tällaisia aloitteita.

⁷ Esimerkiksi sähkön osalta on selvää, että joissain kysymyksissä teknisten sääntöjen vahvistamisesta on sovittava kullakin synkronisella alueella.

4.2. Parannettu yhteistyömekanismi

On tärkeää, että siirtoverkonhaltijoiden yhteistyörakenteilla tunnustetaan Euroopan tasolla olevan valtuudet toteuttaa edellä kuvatut tehtävät. Tätä varten komissio nimeää virallisesti (kaasun ja sähkön) siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiset verkostot, jotka vastaavat näiden tehtävien toteuttamisesta.

Yrityksinä siirtoverkonhaltijoiden on oltava avoimia sen suhteen, kuinka ne tekevät yhteistyötä. Ne voivat käyttää lähtökohtana olemassa olevia rakenteita kuten GTE:tä ja ETSO:a. Siirtoverkonhaltijoille asetetut tehtävät ja velvollisuudet edellyttävät kuitenkin keskitettyä ja pysyvää yhteistyörakennetta sekä organisaation että verkon suunnittelussa ja käytössä tarvittavien käytännön välineiden suhteen.

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto seuraa sitä, kuinka siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiset verkostot toteuttavat niille annetut tehtävät.

Sidosryhmien, kuten tuottajien, toimittajien, asiakkaiden ja jakeluverkonhaltijoiden, osallistumista ja kuulemista kehitetään vakiokäytäntönä, jota siirtoverkonhaltijat noudattavat tiettyä aihetta koskevan työnsä alusta asti. Tätä varten sidosryhmiä kuullaan kaikista siirtoverkonhaltijoiden laatimista teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen luonnoksista, ja ne voivat kommentoida siirtoverkonhaltijoiden vuotuisia työohjelmia. Virasto valvoo, että kuuleminen toteutetaan asianmukaisesti.

5. MARKKINOIDEN TOIMINNAN PARANTAMINEN

Tällä ehdotuksella pyritään myös parantamaan lainsäädäntökehystä siten, että helpotetaan kolmansien osapuolten mahdollisuuksia käyttää keskeistä infrastruktuuria, lisätään markkinoiden avoimuutta ja parannetaan mahdollisuuksia luoda yhteyksiä vähittäisasiakkaisiin.

5.1. Vapautusjärjestelmä

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan merkittävä uusi infrastruktuuri voidaan vapauttaa kolmansien osapuolten säänneltyä verkkoon pääsyä koskevien sääntöjen soveltamisesta ennalta määrätyksi ajaksi. Tätä mahdollisuutta on käytetty useissa jo valmistuneissa tai rakenteilla olevissa infrastruktuureissa, muun muassa kaasuyhdysputkissa ja rajayhdysjohdoissa sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa. Se on helpottanut toimitusvarmuutta ja kilpailua edistävien hankkeiden toteuttamista. Samaan aikaan kokemus on kuitenkin osoittanut, että hankkeiden toteuttajien, sääntelyviranomaisten ja komission kannalta voisi olla hyödyllistä yksinkertaistaa vapautusten hakemiseen ja myöntämiseen sovellettavaa menettelyä ja selkeyttää joitain vapautuksen ehtoja. Tästä syystä komissio ehdottaa suuntaviivojen laatimista hakijoiden ja sääntelyviranomaisten auttamiseksi vapautuksen ehtojen soveltamisessa. Sen varmistamiseksi, että markkinat voivat kuitenkin käyttää vapautettua infrastruktuuria optimaalisesti, komissio ehdottaa, että uuden infrastruktuurin kapasiteetin jakamista koskevia vähimmäisvaatimuksia ja ylikuormituksen hallintaa koskevia sääntöjä, joita on tähän saakka sovellettu tapauskohtaisesti, aletaan soveltaa yleisesti.

5.2. Avoimuus

Sähkön ja kaasun sisämarkkinoita vaivaa likviditeetin ja avoimuuden puute, joka haittaa voimavarojen tehokasta jakamista, rajoittaa mahdollisuuksia riskeiltä suojautumiseen ja estää uusien toimijoiden markkinoille tulon. Luottamusta markkinoihin, niiden likviditeettiä ja markkinatoimijoiden lukumäärää on kasvatettava lisäämällä markkinoiden saatavilla olevien tietojen määrää.

Nykyisissä avoimuusvaatimuksissa keskitytään verkon kapasiteetin julkaisemiseen, jotta markkinatoimijat voivat nähdä, onko kapasiteettia saatavilla ja onko kaikki käytettävissä oleva kapasiteetti tarjottu markkinoille. Markkinatoimijoiden olisi kuitenkin saatava myös tietoja, jotka määrittävät tukkuhintojen kehityksen.

Tällä hetkellä perinteisillä toimijoilla, jotka vastaavat suurimmasta osasta kaasu- ja sähkövirroista ja jotka omistavat suurimman osan markkinoilla olevasta omaisuudesta, on uusia tulokkaita paremmat ja laajemmat mahdollisuudet saada tietoja. Sähköalalla on vahvistettu sääntelyyn liittyvien suuntaviivojen muodossa sähköntuotantoa koskevia avoimuusvaatimuksia, mutta ne eivät riitä, ja kaasualalla tällaisia vaatimuksia ei tällä hetkellä ole lainkaan. Siksi ehdotetaan, että avoimuusvaatimukset laajennetaan koskemaan kaasuvaroja, kysyntä- ja tarjontaennusteita, verkon tasehallintakustannuksia ja kaupankäyntiä.

Kansallisten sääntelyviranomaisten on valvottava näiden vaatimusten asianmukaista ja täydellistä soveltamista, joten niiden toimivaltuuksia on lisättävä vastaavasti.

Johdannaisia ja rahoitusvälineitä koskevan avoimuuden osalta tässä ehdotuksessa ei aseteta lisävaatimuksia asianomaisille yrityksille, ja komissio tarkastelee tätä kysymystä yksityiskohtaisesti ja esittää siitä päätelmänsä vuoden 2008 puolivälissä. Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoa ja Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komiteaa pyydetään yhteistyössä tutkimaan ja antamaan neuvoja siitä, olisiko sähkön- ja kaasuntoimitussopimuksilla ja sähkö- ja kaasujohdannaisilla toteutettuihin liiketoimiin sovellettava kauppaa edeltäviä ja/tai kaupan jälkeisiä avoimuusvaatimuksia.

5.3. Mahdollisuus käyttää varastoja

Voimassa olevassa kaasun sisämarkkinoita koskevassa direktiivissä säädetään, että varastointilaitteistojen haltijoiden on annettava kolmansille osapuolille mahdollisuus käyttää varastoja, jos varastot ovat niille välttämättömiä asiakkaille suuntautuvien toimitusten mahdollistamiseksi. Jäsenvaltiot voivat varmistaa varastojen käyttömahdollisuuden valintansa mukaan joko sääntelyviranomaisen määrittelemillä vaatimuksilla tai velvoittamalla varastointilaitteistojen haltijat neuvottelemaan käyttöehdoista asiakkaiden kanssa. Direktiivin vaatimukset ovat vain periaatteita ja ne jättävät jäsenvaltioille runsaasti harkintavaltaa oman sääntelykehyksensä määrittelyssä. Näille periaatteille annettiin sittemmin konkreettista sisältöä Madridin foorumissa, jossa kaikki sidosryhmät hyväksyivät asiaa koskevat vapaaehtoiset suuntaviivat (Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators, GGPSSO). ERGEG on kuitenkin todennut, että näiden suuntaviivojen yleinen täytäntöönpano on heikkoa.

Jotta niitä sovellettaisiin tehokkaasti, komissio ehdottaa neljää toimenpidettä:

- tehdään suuntaviivojen periaatteista oikeudellisesti sitovia ja mahdollistetaan suuntaviivojen yksityiskohtainen täytäntöönpano komiteamenettelyllä;
- vahvistetaan toimitusyrityksiin kuuluvien varastointilaitteistojen haltijoiden oikeudellinen ja toiminnallinen eriyttäminen;
- lisätään kansallisten sääntelyviranomaisten valtuuksia valvoa varastojen käyttömahdollisuutta;
- edellytetään, että varastoihin sovellettava sääntelyjärjestelmä on selkeä.

Jotta suuntaviivoista voidaan tehdä oikeudellisesti sitovia, asetusta laajennetaan sen määrittämiseksi, kuinka varastointilaitteistojen haltijoiden on tarjottava kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyviä palveluja ja kuinka niiden olisi jaettava kapasiteetti ja hallittava ylikuormitusta. Lisäksi siinä määritellään avoimuusvaatimukset ja ehdotetaan toimenpiteitä, joilla mahdollistetaan varastointikapasiteetin jälkimarkkinoiden kehittyminen. Näiden sääntöjen pitäisi varmistaa, että kaikki kolmansien osapuolten käytettävissä oleva varastointikapasiteetti tarjotaan markkinoille syrjimättömästi ja avoimesti, ja että kapasiteetin hamstraus estetään. Näillä säännöillä varmistetaan myös yhdenmukaisuus ehdotettujen vapautettuja infrastruktuureja koskevien vähimmäisvaatimusten kanssa.

Vaativalla varastointilaitteistojen haltijoiden oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä parannetaan merkittävästi varastojen tosiasiallisia käyttömahdollisuuksia. Nykyinen tilanne, jossa varastoja tarvitsevien toimittajien on otettava yhteyttä kilpailijoihinsa sopiakseen varastointitarpeistaan, ei lisää markkinoiden luottamusta ja on vakava este uusille tulokkaille. Vaatimus varastointilaitteistojen haltijoiden eriyttämisestä parantaa tätä tilannetta ja antaa kilpailijoille ja sääntelyviranomaisille mahdollisuuden tarkastaa, että kaikki käytettävissä oleva varastointikapasiteetti tarjotaan markkinoille.

Komissio ehdottaa markkinoille tarjottavaan varastointikapasiteetin osuuteen nykyisin liittyvän epäselvyyden poistamista vaatimalla, että kaikkien jäsenvaltioiden on määriteltävä ja julkaistava perusteet sille, milloin ja miten kolmansilla osapuolilla on mahdollisuus käyttää varastoja. Sääntelyviranomaisen tehtävänä on tämän jälkeen valvoa, että näitä perusteita sovelletaan asianmukaisesti kaikkiin varastoihin.

5.4. Mahdollisuus käyttää nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemia

Nesteytetyn maakaasun merkitys Euroopan unionin kaasuntoimituksille kasvaa koko ajan, ja nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemiin on suunnitteilla tai käynnissä lukuisia investointeja. Siksi nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemien käyttömahdollisuuksille on laadittava avoimet säännöt. Sääntelyviranomaiset ovat huomanneet tämän tarpeen, ja ERGEG on laatinut suuntaviivoja, joissa pyritään muotoilemaan yhteinen lähestymistapa kolmansien osapuolten mahdollisuuksiin käyttää nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemia.

Vaikka monissa rakennetuissa nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemissa on hyödynnetty mahdollisuutta saada vapautus kolmansien osapuolten pääsyä ja sääntelyä koskevien sääntöjen soveltamisesta direktiivin 22 artiklan nojalla, on olemassa myös sellaisia nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemia, joiden osalta kolmansien osapuolten pääsyä koskevia sääntöjä sovelletaan. Koska voimassa olevassa direktiivissä asetetaan ainoastaan

yleinen vaatimus, jonka mukaan käyttömahdollisuuksia on säänneltävä, jäsenvaltioille jää tilaa poikkeaville tulkinnoille. Lisäksi 22 artiklan nojalla annettu vapautus on aina määräaikainen, ja kun vapautuksen voimassaoloaika päättyy, nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemat tulevat sääntelyn piiriin. Siksi komissio ehdottaa, että nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemille määritellään selkeämmät kolmansien osapuolten pääsyä koskevat säännöt. Jotta suuntaviivoista voidaan tehdä oikeudellisesti sitovia, asetusta laajennetaan sen määrittelemiseksi, kuinka nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemien haltijoiden on tarjottava kolmannen osapuolen verkkoon pääsyyn liittyviä palveluja ja kuinka niiden olisi jaettava kapasiteetti ja hallittava ylikuormitusta. Lisäksi siinä määritellään avoimuusvaatimukset ja ehdotetaan toimenpiteitä, joilla mahdollistetaan terminaalikapasiteetin jälkimarkkinoiden kehittyminen. Näillä säännöillä varmistetaan myös yhdenmukaisuus ehdotettujen vapautettuja infrastruktuureja koskevien vähimmäisvaatimusten kanssa.

5.5. Pitkäaikaiset toimitussopimukset

Kahdenvälisten toimitussopimusten avulla energiaintensiiviset teollisuudenalat voivat saavuttaa paremmin ennakoitavat hinnat. Tällaisiin sopimuksiin liittyy kuitenkin vaara, että ne sulkevat tuotantoketjun loppupään markkinat estämällä asiakkaita vaihtamasta toimittajaa ja siten rajoittavat kilpailua. Markkinoiden epävarmuuden vähentämiseksi komissio aikoo tulevina kuukausina antaa sopivassa muodossa ohjeita siitä, ovatko tuotantoketjun loppupäässä tehtävät kahdenväliset pitkäaikaiset toimitussopimukset EY:n kilpailulainsäädännön mukaisia.

5.6. Kehys eurooppalaisten vähittäismarkkinoiden asteittaiselle luomiselle

Sähkö- ja kaasumarkkinoilla ei voida vielä puhua eurooppalaisista vähittäismarkkinoista (kotitaloudet ja pienet yritykset), sillä vaikka asiakkailta olisikin oikeus valita toimittajansa, toimittajan on kuitenkin oltava sijoittautunut samaan maahan kuin asiakas. Todellisten eurooppalaisten loppukäyttäjämarkkinoiden luominen on sähkön ja kaasun sisämarkkinoiden lopullinen tavoite: se on välttämätöntä kilpailtujen markkinoiden luomiseksi ja parhaan mahdollisen tehokkuuden saavuttamiseksi. Vähittäismarkkinoiden vapauttaminen on tärkeää sen varmistamiseksi, että kaikki EU:n kansalaiset voivat hyötyä kilpailusta. Jos vapauttaminen koskisi vain suuriasiakkaita, Euroopan kotitaloudet joutuisivat viime kädessä tukemaan oman maansa teollisuutta, ja uutta tuotanto- ja toimituskapasiteettia koskevat investointisignaalit vääristyisivät. EU:n kaikki vähittäismarkkinat on avattu kilpailulle 1. heinäkuuta 2007 alkaen, mutta käytännössä monet kuluttajat ovat sidoksissa perinteiseen toimittajaansa, koska vaadittua oikeudellista kehystä ei ole luotu. Eurooppalaiset vähittäismarkkinat voidaan luoda vain asteittain. Tämän prosessin edistämiseksi komissio harkitsee vähittäismarkkinoita käsittelevän foorumin perustamista Firenzen ja Madridin foorumeista saatujen myönteisten kokemusten pohjalta. Foorumissa voitaisiin keskittyä vähittäismarkkinoiden erityiskysymyksiin, ja sen puitteissa kaikki sidosryhmät voisivat edistää EU:n laajuisten vähittäismarkkinoiden luomista. Foorumi antaisi neuvoja ehdotetuista jäsenvaltioille ja sääntelyviranomaisille asetettavista velvollisuuksista vahvistaa selkeät säännöt vähittäismarkkinoilla käytävälle kilpailulle, jotta markkinoita koskevia sääntöjä voidaan vähitellen yhdenmukaistaa rajat ylittävien vähittäismarkkinoiden mahdollistamiseksi.

Hyvin toimivilla vähittäismarkkinoilla on myös erittäin tärkeä rooli, kun pyritään lisäämään ihmisten tietoisuutta kotitalouksien energiankulutuksesta ja energiakustannuksista, sillä kaikki hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet edellyttävät kotitalouksien toimia. Kilpailu kotitalouksien energiatoimituksista

parantaa ihmisten energiatietoisuutta. Nykyinen käytäntö, jossa kuluttajat saavat vuoden kuluttua ainoastaan loppulaskun kulutuksestaan, ei kuitenkaan luo tällaista tietoisuutta eikä anna toimittajille mahdollisuutta kehittää kilpailtuja palveluja, joissa kotitaloudet eritellään niiden erityistarpeiden mukaan. Toimittajien on siis annettava enemmän tietoja sen varmistamiseksi, että kuluttajat saavat tiheämmin tietoja energiankulutuksestaan ja energiakustannuksistaan.

On selvää, että kuluttajien valinnanvapauteen on liityttävä vahvat takeet kuluttajien oikeuksista. Heikossa asemassa olevilla asiakkailta on jo vahva suoja nykyisen direktiivin nojalla. Näin pyritään varmistamaan, että heillä on mahdollisuus saada tavallisessa elämässä tarvitsemaansa sähköä. Näitä toimenpiteitä on kuitenkin sovellettu väärin joissain maissa, ja tilanteen selkeyttämiseksi komissio ehdottaa sitovien suuntaviivojen määrittelyä. Samalla komissio ehdottaa kaikkien asiakkaiden oikeuksien vahvistamista muun muassa siten, että heille annetaan oikeus vaihtaa toimittajaa milloin tahansa ja sähköyhtiöt velvoitetaan selvittämään tilit kuukauden kuluessa siitä, kun asiakas vaihtoi toimittajaa.

Lopuksi komissio on tullut siihen johtopäätökseen, että jakeluverkonhaltijoiden osalta nykyiset oikeudellista ja toiminnallista eriyttämistä koskevat säännöt ovat riittävät. Siksi se ei ehdota 4 kohdassa kuvattujen omistuksen eriyttämistä koskevien sääntöjen ulottamista jakeluverkonhaltijoihin.

6. YHTEISTYÖ TOIMITUSVARMUUDEN PARANTAMISEKSI

6.1. Siirtoverkonhaltijoiden tekemä toimitusvarmuuden seuranta

On tärkeää varmistaa, että sähkö- ja kaasuverkot pystyvät vastaamaan kysyntään myös kulutuspiikkien aikana. Sähkön tapauksessa tämä on mahdollista ainoastaan, jos tuotantokapasiteettia on riittävästi (tuotannon riittävyys) ja verkko pystyy siirtämään energian tuottajilta loppukäyttäjille (verkon riittävyys). Kaasun tapauksessa tarvitaan riittävä tuonti- ja varastointikapasiteetti.

Direktiivin 2005/89/EY mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on siirtoverkonhaltijoiden avustuksella raportoitava vuosittain komissiolle sähkön toimitusvarmuudesta. Direktiivin 2004/67/EY mukaan jäsenvaltioiden on raportoitava kaasun toimitusvarmuustilanteesta ja infrastruktuuri-investointeja edistävästä sääntelykehyksestä. Asetuksiin (EY) N:o 1228/2003 ja (EY) N:o 1775/2005 ehdotetuissa muutoksissa siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston tehtäväksi annetaan verkon riittävyyttä koskevien ennusteiden tekeminen joka kesä ja talvi ja myös pitkällä aikavälillä. Eurooppalainen ennuste on välttämätön, jotta voidaan ottaa huomioon sähkön ja kaasun vienti- ja tuontimahdollisuudet huippukysynnän aikana. Koska sähkö ja kaasu virtaavat sisämarkkinoilla yli rajojen, ennuste on tehtävä Euroopan tasolla.

6.2. Jäsenvaltioiden yhteistyö

EU:n lainsäädäntöön sisältyy kaksi kaasun toimitusvarmuutta koskevaa säädöstä. Direktiivissä 2003/55/EY säädetään jäsenvaltioiden yleisistä seurantavelvollisuuksista. Direktiivi 2004/67/EY puolestaan koskee kaasun toimitusvarmuuden turvaavia toimenpiteistä. Viimeksi mainitussa direktiivissä perustetaan kaasualan koordinoitiryhmä ja määritellään toimitushäiriön sattuessa sovellettava ”yhteisön järjestelmä”.

Nämä säädökset muodostavat puitteet koordinoinnille. Niissä ei määritellä toimitusvarmuutta koskevia määrällisiä tavoitteita, eikä niissä aseteta kaasuväaroja koskevia velvollisuuksia. Niissä ei myöskään luoda puitteita alueelliselle yhteistyölle vakavien toimitushäiriöiden sattuessa.

Direktiivi 2004/67/EY on vasta hiljattain saatettu osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Direktiivin 10 artiklan mukaan komission on annettava viimeistään 19. toukokuuta 2008 kertomus direktiivin täytäntöönpanosta ja erityisesti käytettyjen toteutusvälineiden tehokkuudesta. Komissio voi samassa yhteydessä antaa uusia toimitusvarmuutta koskevia ehdotuksia. Kertomuksessa on käsiteltävä erityisesti kaasuväarojen osalta toteutettuja toimitusvarmuuteen liittyviä toimenpiteitä.

Tästä syystä tässä ehdotuksessa ei muuteta direktiiviä 2004/67/EY, ja siinä käsitellään ainoastaan kahta kysymystä:

- *Tiukemmat avoimuusvelvollisuudet kaupallisten väarojen tasolla.* Kullakin väarointilaitteiston haltijalla olisi velvollisuus julkaista päivittäin väarotoissaan käytettävissä olevan kaasun määrä. Tämä velvollisuus lisäisi huomattavasti keskinäistä luottamusta siihen, että vakavien toimitushäiriöiden sattuessa on saatavilla alueellista ja kahdenvälistä apua.
- *Solidaarisuus.* Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä alueellisen ja kahdenvälisen solidaarisuuden edistämiseksi. Yhteistyön on määrä kattaa tilanteet, jotka voivat todennäköisesti johtaa johonkin jäsenvaltioon vaikuttavaan vakavaan kaasun toimitushäiriöön. Esimerkkeinä tällaisesta yhteistyöstä voidaan mainita hätätilanteissa sovellettavien kansallisten toimenpiteiden yhdenmukaistaminen ja keskinäisen avunannon käytännön menettelyjen määrittely. Komissio antaa tarvittaessa alueelliseen solidaarisuuteen perustuvaa yhteistyötä koskevia suuntaviivoja.

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetun asetuksen (EY)
N:o 1775/2005 muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka
ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,
ottavat huomioon komission ehdotuksen⁸,
ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁹,
ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon¹⁰,
noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä¹¹,
sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Vuodesta 1999 lähtien asteittain toteutettujen kaasun sisämarkkinoiden tavoitteena on luoda todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille EU:n kuluttajille, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli. Näin pyritään saavuttamaan parempi tehokkuus, kilpailuun perustuvat hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävyyttä.
- (2) Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/55/EY¹² sekä maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä 28 päivänä syyskuuta 2005 annettu asetus (EY) N:o 1775/2005¹³ ovat myötävaikuttaneet merkittävästi kaasun sisämarkkinoiden luomiseen.
- (3) Oikeutta myydä kaasua kaikissa jäsenvaltioissa tasapuolisin ehdoin tai ilman syrjintää tai epäsuotuisampaa asemaa ei kuitenkaan voida tällä hetkellä taata yhdellekään yritykselle yhteisössä. Jäsenvaltioiden välillä ei ole toteutunut varsinkaan syrjimätön pääsy verkkoihin eikä myöskään tasoltaan yhdenmukainen viranomaisvalvonta.

⁸ EUVL C [...], [...], s. [...].

⁹ EUVL C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EUVL C [...], [...], s. [...].

¹¹ EUVL C [...], [...], s. [...].

¹² EUVL L 176, 15.7.2003, s. 57.

¹³ EUVL L 289, 3.11.2005, s. 1.

- (4) Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetussa komission tiedonannossa *Energiapolitiikka Euroopalle*¹⁴ korostetaan tarvetta saattaa valmiiksi maakaasun sisämarkkinat ja luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille kaasuyrityksille yhteisössä. Kaasu- ja sähkömarkkinoiden tulevaisuudennäkymistä annettu komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle¹⁵ ja asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuva Euroopan kaasu- ja sähköalan tutkinta (loppuraportti)¹⁶ ovat osoittaneet, että nykyiset säännöt ja toimenpiteet eivät tarjoa riittäviä puitteita tavoitteena olevien moitteettomasti toimivien sisämarkkinoiden saavuttamiseksi.
- (5) Kaasun sisämarkkinoiden sääntelykehyksen parantamiseksi asetusta (EY) N:o 1775/2005 on tarpeen mukauttaa edellä mainittujen tiedonantojen mukaisesti.
- (6) Erityisesti pitäisi lisätä siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä ja koordinointia, jotta voitaisiin vähitellen parantaa rajat ylittävän siirtoverkkoihin pääsyn toteuttamiseksi annettujen teknisten ja kaupallisten sääntöjen yhteensopivuutta, varmistaa yhteisön siirtoverkkojärjestelmän riittävän ennakoiva suunnittelu ja hyvä tekninen kehitys, ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon, sekä edistää energiatehokkuutta, tutkimusta ja innovointia varsinkin uusiutuvien energialähteiden käytön ja hiilidioksidipäästöiltään vähäisen teknologian yleistymisen tukemiseksi. Siirtoverkonhaltijoiden olisi käytettävä verkkojaan näiden toisiaan täydentävien teknisiä ja markkinoita koskevien sääntöjen mukaisesti.
- (7) Kaasun siirtoverkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi yhteisössä olisi perustettava siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto. Sen tehtävien toteuttamisessa olisi noudatettava yhteisön kilpailusääntöjä, joita sovelletaan myös siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston tekemiin päätöksiin. Verkoston tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi voitava varmistaa tehokkuus, edustavuus ja avoimuus. Koska nopeampi edistyminen voi olla saavutettavissa alueellisilla toimilla, siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava yleisen yhteistyöverkoston puitteissa alueellisia rakenteita sekä varmistettava, että alueellisilla toimilla saavutettavat tulokset sopivat yhteen yhteisön tason sääntöjen ja investointisuunnitelmien kanssa. Yhteistyö tällaisissa alueellisissa rakenteissa edellyttää verkkotoiminnan tosiasiallista eriyttämistä tuotannosta ja toimituksista. Jos sitä ei toteuteta, siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö voi johtaa kilpailua rajoittavaan toimintaan.
- (8) Siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiselle verkostolle suunnitellut tehtävät koskevat kaikkien markkinaosapuolten etuja. Sen vuoksi kuulemismenettely on välttämätön, ja sen helpottamiseksi ja sujuvoittamiseksi keskeinen asema olisi annettava jo olemassa oleville rakenteille kuten EASEE–Gasille (*European Association for the Streamlining of Energy Exchange*).

¹⁴ KOM(2007) 1.

¹⁵ KOM(2006) 841.

¹⁶ SEK(2006) 1724.

- (9) Kilpailun lisäämiseksi likvidien kaasun tukkumarkkinoiden avulla on välttämätöntä, että kaasulla voidaan käydä kauppaa riippumatta sen sijainnista verkossa. Tämä voi toteutua ainoastaan, jos verkon käyttäjät voivat varata otto- ja syöttökapasiteettia toisistaan riippumatta, jolloin kaasun siirtoa tapahtuu alueellisesti sopimusperusteisten virtojen sijasta. Jo kuudennessa Madridin foorumissa suurin osa sidosryhmistä katsoi otto- ja syöttöjärjestelmän olevan paras keino edistää kilpailun kehittämistä.
- (10) Kaasuverkoissa on paljon sopimusperusteista ylikuormitusta. Sen vuoksi uusien ja hiljattain neuvoteltujen sopimusten osalta ylikuormituksen hallinta ja kapasiteetin jako perustuvat käyttämättömän kapasiteetin vapauttamiseen siten, että käyttäjille annetaan mahdollisuus vuokrata tai myydä edelleen sovittua kapasiteettia ja siirtoverkonhaltijat veloitetaan tarjoamaan käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina. Uuden ja olemassa olevan kapasiteetin käyttäjille on tarpeen luoda tasapuoliset toimintaedellytykset. Tämän vuoksi edellä esitettyjä periaatteita olisi voimassa olevien sopimusten suuri määrä huomioon ottaen sovellettava kaikkeen sovittuun kapasiteettiin jo tehdyt sopimukset mukaan luettuina.
- (11) Kansallisten sääntelyviranomaisten ja komission viime vuosina harjoittaman markkinoiden seurannan yhteydessä on ilmennyt, että nykyiset avoimuusvaatimukset ja infrastruktuuriin pääsyä koskevat säännöt eivät ole riittäviä.
- (12) Verkon fyysistä tilaa koskevien tietojen olisi oltava tasavertaisesti kaikkien markkinaosapuolten saatavilla, jotta niillä olisi mahdollisuus arvioida kysynnän ja tarjonnan yleistä tilannetta ja todeta syyt tukkuhinnan muutoksiin. Tämä edellyttää täsmällisempiä tietoja tarjonnasta ja kysynnästä, verkon kapasiteetista, kaasuvirroista ja ylläpidosta, tasehallinnasta sekä varastojen saatavuudesta ja käyttöasteesta. Koska nämä tiedot ovat tärkeitä markkinoiden toiminnalle, olisi poistettava luottamuksellisuussyistä asetetut julkistamisrajoitukset.
- (13) Jotta luottamus markkinoihin lisääntyisi, markkinaosapuolilla on oltava varmuus siitä, että väärinkäytöksistä seuraa rangaistus. Toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava tutkia väitteet markkinoiden väärinkäytöstä tehokkaasti. Sen vuoksi toimivaltaisten viranomaisten on tarpeen saada käyttöönsä tiedot kaasuntoimittajien operatiivisista päätöksistä. Kaasumarkkinoilla kaikki tällaiset päätökset ilmoitetaan verkonhaltijalle kapasiteettivaroituksina, ilmoituksina ja toteutuneina virtoina. Verkonhaltijoiden olisi pidettävä nämä tiedot toimivaltaisten viranomaisten saatavilla tietyn ajan.
- (14) Kilpailu kotitalousasiakkaista edellyttää, että toimittajien pääsyä uusille vähittäismarkkinoille ei estetä. Sen vuoksi toimitusketjua koskevien sääntöjen ja vastuunjaon on oltava kaikkien markkinaosapuolien tiedossa, ja niitä olisi yhdenmukaistettava siten, että ne edistävät yhteisön markkinoiden yhdentymistä.
- (15) Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttömahdollisuudet eivät ole riittäviä, joten sääntöjä on parannettava. Euroopan sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomaisten ryhmän (ERGEG) toteuttaman seurannan perusteella on todettu, että varastointilaitteistojen haltijoille tarkoitettuja kolmannen osapuolen käyttöoikeuden hyviä toimintatapoja koskevia vapaaehtoisia suuntaviivoja, jotka kaikki sidosryhmät hyväksyivät Madridin foorumissa, ei sovelleta riittävästi. Sen vuoksi niistä olisi tehtävä sitovia.

- (16) Asetuksessa (EY) N:o 1775/2005 säädetään, että eräistä toimenpiteistä on päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY¹⁷ mukaisesti.
- (17) Päätöstä 1999/468/EY on muutettu päätöksellä 2006/512/EY, jossa otetaan käyttöön valvonnan käsittävä sääntelymenettely, jota käytetään päätettäessä sellaisista laajakantoisista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on muuttaa perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen annetun perussäädöksen muita kuin keskeisiä osia, myös poistamalla joitakin niistä tai täydentämällä säädöstä lisäämällä siihen uusia muita kuin keskeisiä osia.
- (18) Päätöstä 2006/512/EY koskevassa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission lausumassa¹⁸ todetaan, että jotta tätä uutta menettelyä voitaisiin soveltaa jo voimassa oleviin, EY:n perustamissopimuksen 251 artiklassa tarkoitettua menettelyn mukaisesti annettuihin säädöksiin, niitä on mukautettava sovellettavia menettelyjä noudattaen.
- (19) Asetuksen (EY) N:o 1775/2005 osalta komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta vahvistaa tai hyväksyä suuntaviivat, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavan yhdenmukaistamisen vähimmäistason määrittämiseksi. Koska nämä toimenpiteet ovat laajakantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa asetuksen (EY) N:o 1775/2005 muita kuin keskeisiä osia tai täydentää mainittua asetusta lisäämällä siihen uusia muita kuin keskeisiä osia, niistä olisi päätettävä päätöksen 2005/468/EY 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.
- (20) Asetusta (EY) N:o 1775/2005 olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 1775/2005 seuraavasti:

- (1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:

”1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tämän asetuksen tarkoituksena on:

- a) antaa syrjimättömät säännöt maakaasun siirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä, ottaen huomioon kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet, kaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi;

¹⁷ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23, päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006, s. 11).

¹⁸ EUVL C 255, 21.10.2006, s. 1.

- b) antaa syrjimättömät säännöt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttöoikeuden edellytyksistä;
- c) helpottaa moitteettomasti toimivien ja avoimien rajat ylittävien vähittäismarkkinoiden sekä moitteettomasti toimivien ja avoimien tukkumarkkinoiden syntymistä; siinä säädetään mekanismeista, joilla näitä sääntöjä yhdenmukaistetaan, jotta kaasua voisi myydä ja toimittaa vähittäisasiakkaille yli rajojen.

Tätä asetusta, lukuun ottamatta 6 a artiklan 4 kohtaa, sovelletaan ainoastaan direktiivin 2003/55/EY 19 artiklan 3 tai 4 kohdan soveltamisalaan kuuluviin varastoihin.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin kuuluu yhdenmukaisten periaatteiden vahvistaminen verkkoonpääsytariffeille tai niiden laskennan perustana oleville menetelmille, kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen luominen sekä kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevat yhdenmukaiset periaatteet, avoimuusvaatimusten määrittely, tasehallintasäännöt ja tasepoikkeamamaksut sekä kapasiteettikaupan helpottaminen.”

(2) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

- a) Lisätään 1 kohtaan määritelmät seuraavasti:

”24. ’nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen kapasiteetilla’ kapasiteettia nesteytetyn maakaasun vastaanottoasemalla, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen, lisäpalveluihin, tilapäiseen varastointiin ja kaasuttamiseen;

25. ’tilalla’ kaasun määrää, jonka varaston käyttäjä saa varastoida;

26. ’purkauskyyvällä’ virtausnopeutta, jolla varaston käyttäjä saa ottaa kaasua varastosta;

27. ’latauskyyvällä’ virtausnopeutta, jolla varaston käyttäjä saa syöttää kaasua varastoon;

28. ’varastointikapasiteetilla’ mitä tahansa tilan, latauskyyvyn ja purkauskyyvyn yhdistelmää;

29. ’virastolla’ tarkoitetaan asetuksella (EY) N:o ...¹⁹ perustettua energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoa.”

- b) Korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Lisäksi sovelletaan direktiivin 2003/55/EY 2 artiklassa olevia määritelmiä, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen soveltamiseksi, lukuun ottamatta kyseisen artiklan 3 kohdassa olevaa siirron määritelmää, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 1 kohdassa olevien määritelmien soveltamista.

¹⁹ EUVL L [...], [...], s. [...].

Tämän artiklan 1 kohdan 3–23 kohdassa olevia siirtoa koskevia määritelmiä sovelletaan vastaavasti varastoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin.”

(3) Lisätään 2 a – 2 h artikla seuraavasti:

”2 a artikla

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto

Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä yhteisön tason yhteistyötä perustamalla kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto, jonka tarkoituksena on turvata Euroopan kaasunsiirtoverkon optimaalinen hallinta ja hyvä tekninen kehitys.

2 b artikla

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston perustaminen

1. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava viimeistään [...] komissiolle ja virastolle luonnos perustettavan kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston perussäännöksi, luettelo sen tulevista jäsenistä sekä luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt muiden sidosryhmien kuulemisesta.
2. Virasto antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kuuden viikon kuluessa niiden vastaanottamisesta.
3. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut viraston lausunnon.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on perustettava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto, vahvistettava sen perussääntö ja työjärjestys sekä julkaistava ne kolmen kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta.

2 c artikla

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston tehtävät

1. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on laadittava:
 - a) tekniset ja markkinoita koskevat säännöt 3 kohdassa mainituilla aloilla
 - b) verkon yhteiseen toimintaan liittyvät välineet ja tutkimussuunnitelmat
 - c) joka toinen vuosi 10-vuotinen investointisuunnitelma
 - d) vuotuinen työohjelma

- e) vuosikertomus
 - f) vuotuiset talvi- ja kesätoimitusten riittävyysnäköymät.
2. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettussa vuotuisessa työohjelmassa on oltava luettelo ja kuvaus kyseisenä vuonna laadittavista teknisistä ja markkinoita koskevista säännöistä, verkon toiminnan koordinoitua ja tutkimus- ja kehittämistoimintaa kyseisenä vuonna koskeva suunnitelma sekä alustava aikataulu.
3. Yksityiskohtaisten teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen on katettava seuraavat alat vuotuisessa työohjelmassa määriteltujen painopisteiden mukaisesti:
- a) varmuutta ja luotettavuutta koskevat säännöt
 - b) verkkoon kytkemistä ja verkkoon pääsyä koskevat säännöt
 - c) tietojen vaihtoa ja taseselvitystä koskevat säännöt
 - d) yhteentoimivuutta koskevat säännöt
 - e) toimintatavat hätätilanteissa
 - f) kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat säännöt
 - g) kauppaa koskevat säännöt
 - h) avoimuutta koskevat säännöt
 - i) tasehallintaa koskevat säännöt, mukaan luettuina säännöt ilmoitusmenettelyistä, tasepoikkeamamaksuista ja siirtoverkonhaltijoiden verkkojen välisestä toiminnallisesta tasehallinnasta
 - j) säännöt yhdenmukaistetuista siirtotariffirakenteista
 - k) kaasuverkkojen energiatehokkuus.
4. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on seurattava teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa ja esitettävä seurannan tulokset 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettussa vuosikertomuksessa.
5. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on joka toinen vuosi julkaistava yhteisön laajuinen 10-vuotinen investointisuunnitelma. Investointisuunnitelmaan on sisällyttävä integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden laatiminen, selvitys tarjonnasta ja kysynnästä sekä verkon häiriönkestävyyden arviointi. Investointisuunnitelman on perustuttava erityisesti kansallisiin investointisuunnitelmiin ja Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskeviin suuntaviivoihin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1365/2006/EY mukaisesti²⁰. Investointisuunnitelmassa on määriteltävä puuttuvat investoinnit erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

²⁰ EUVL L 262, 22.9.2006, s. 1.

6. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto neuvoo komissiota sen pyynnöstä 9 artiklan mukaisten suuntaviivojen antamisessa.

2 d artikla

Viraston toteuttama seuranta

1. Viraston on seurattava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiselle verkostolle 2 c artiklan 1 kohdassa asetettujen tehtävien toteuttamista.
2. Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on toimitettava virastolle teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen, 10-vuotisen investointisuunnitelman ja vuotuisen työohjelman luonnokset, mukaan luettuina tiedot kuulemismenettelystä.

Virasto voi antaa kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiselle verkostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa.

Jos virasto katsoo, että vuotuisen työohjelman tai 10-vuotisen investointisuunnitelman luonnos ei takaa syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua tai markkinoiden tehokasta toimintaa, sen on annettava komissiolle asianmukaisesti perusteltu lausunto.

2 e artikla

Teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen laatiminen ja arviointi

1. Komissio voi virastoa kuultuaan pyytää kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaista verkostoa laatimaan kohtuullisen ajan kuluessa sääntöjä 2 c artiklan 3 kohdassa luetelluilla aloilla, jos se katsoo tällaisten sääntöjen olevan tarpeen markkinoiden tehokkaan toiminnan turvaamiseksi.
2. Viraston on annettava komissiolle asianmukaisesti perusteltu lausunto, jos se katsoo, että:
 - a) kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston 2 c artiklan 3 kohdassa luetelluilla aloilla hyväksymä tekninen tai markkinoita koskeva sääntö ei takaa syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa;
 - b) kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto ei pääse kohtuullisen ajan kuluessa sopimukseen teknisestä tai markkinoita koskevasta säännöstä 2 c artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla aloilla;
 - c) siirtoverkonhaltijat eivät ole panneet täytäntöön teknistä tai markkinoita koskevaa sääntöä, jonka kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto on antanut 2 c artiklan 3 kohdassa luetelluilla aloilla.
3. Komissio voi antaa joko omasta aloitteestaan tai viraston suosituksesta suuntaviivoja 2 c artiklan 3 kohdassa luetelluilla aloilla, jos se katsoo, että:

- a) kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston 2 c artiklan 3 kohdassa luetelluilla aloilla hyväksymä tekninen tai markkinoita koskeva sääntö ei takaa syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa;
- b) kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto ei pääse kohtuullisen ajan kuluessa sopimukseen teknisestä tai markkinoita koskevasta säännöstä 2 c artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla aloilla;
- c) siirtoverkonhaltijat eivät ole panneet täytäntöön teknistä tai markkinoita koskevaa sääntöä, jonka kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto on antanut 2 c artiklan 3 kohdassa luetelluilla aloilla.

Näistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, päätetään 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

- 4. Edellä oleva 3 kohta ei rajoita komission oikeutta antaa ja muuttaa 9 artiklan mukaisia suuntaviivoja.

2 f artikla

Kuulemiset

- 1. Toteuttaessaan tehtäviään kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on avoimella tavalla ja varhaisessa vaiheessa kuultava laajasti kaikkia markkinaosapuolia, joita asia koskee, erityisesti laadittaessa 2 c artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja teknisiä ja markkinoita koskevia sääntöjä ja verkoston vuotuista työohjelmaa. Kuultavia tahoja ovat kaasuntoimittajat, asiakkaat, verkon käyttäjät, jakeluverkonhaltijat, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijat, mukaan luettuina (teollisuuden) organisaatiot, tekniset elimet ja sidosryhmien yhteisöt, joita asia koskee.
- 2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kysymyksiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.
- 3. Ennen 2 c artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen vuotuisen työohjelman ja teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen hyväksymistä kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on ilmoitettava kuulemismenettelyssä esitetyt huomautukset ja se, miten ne on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

2 g artikla

Kustannukset

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston 2 a – 2 h artiklassa tarkoitetuista tehtävistä aiheutuvista kustannuksista vastaavat siirtoverkonhaltijat, ja kyseiset kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa.

2 h artikla

Siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden on toteutettava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisessa verkostossa alueellinen yhteistyö, jolla edistetään 2 c artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien toteuttamista. Niiden on erityisesti julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, jonka perusteella ne voivat tehdä investointipäätöksiä.

Alueellinen investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa 2 c artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun 10-vuotisen investointisuunnitelman kanssa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on edistettävä operatiivisia järjestelyjä, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, sekä edistettävä energiapörssien kehittämistä, rajat ylittävän kapasiteetin jakamista implisiittisillä huutokaupoilla ja tasehallintamekanismien yhdentämistä.
3. Komissio voi määritellä kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen. Tästä toimenpiteestä, jonka tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, päätetään 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

Tätä tarkoitusta varten komissio voi kuulla virastoa ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaista verkostoa.”

- (4) Lisätään 3 artiklan 1 kohtaan neljäs alakohta seuraavasti:

”Verkon käyttäjiltä perittävät tariffit on määriteltävä erikseen siirtoverkon kunkin syöttö- ja ottokohdan osalta. Verkkomaksuja ei saa laskea sopimusvirtojen perusteella.”

- (5) Korvataan 4 artiklan otsikko seuraavasti:

”Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut siirtoverkonhaltijoiden osalta”

- (6) Lisätään 4 a artikla seuraavasti:

”4 a artikla

”Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut varastojen nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta”

1. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on:
 - a) varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkonkäyttäjille, jotka vastaavat markkinoiden kysyntään; jos nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen tai varastointilaitoksen haltija tarjoaa samaa palvelua eri asiakkaille, sen on tarjottava palvelu samankaltaisilla sopimusehdoilla;
 - b) tarjottava palveluja, jotka sopivat yhteen yhteenliitettyjen kaasunsiirtoverkkojen käytön kanssa ja helpotettava verkkoon pääsyä tekemällä yhteistyötä siirtoverkonhaltijan kanssa;
 - c) julkistettava asiaa koskevat tiedot ja erityisesti tiedot palvelujen käytöstä ja saatavuudesta siten, että ne ovat saatavilla varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttäjien kohtuullisten kaupallisten tarpeiden edellyttämässä ajassa;
2. Varastointilaitteistojen haltijoiden on:
 - a) tarjottava sekä kiinteitä että keskeytyviä kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja; keskeytyvän kapasiteetin hinnassa on otettava huomioon keskeytyksen todennäköisyys;
 - b) tarjottava varastojen käyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja;
 - c) tarjottava varastojen käyttäjille sekä eriyttämättömiä että eriytettyjä palveluja varastotilan ja lataus- ja purkauskyvyn osalta.
3. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja varastoja koskevat sopimukset eivät saa johtaa tariffien mielivaltaiseen korottamiseen sillä perusteella, että:
 - a) sopimusta ei allekirjoiteta maakaasuvuoden aikana ja sillä on poikkeuksellinen voimaantulopäivä tai
 - b) sopimuksella on lyhyempi voimassaoloaika kuin vakimuotoisella vuosittaisella siirto- ja varastointisopimuksella.
4. Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluita voidaan tarvittaessa tarjota edellyttäen, että verkonkäyttäjät antavat asianmukaiset takeet tällaisten käyttäjien luottokelpoisuudesta. Kyseiset takeet eivät saa muodostaa aiheettomia esteitä markkinoille pääsulle, ja niiden on oltava syrjimättömiä, avoimia ja oikeasuhtaisia.
5. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen kapasiteetin ja varastointikapasiteetin vaadittavan vähimmäiskoon sopimuserusteisen rajoittamisen on perustuttava teknisiin rajoituksiin, ja rajoittaminen ei saa haitata varastojen pienkäyttäjien mahdollisuuksia käyttää varastointipalveluja.”

(7) Muutetaan 5 artikla seuraavasti:

a) Korvataan otsikko seuraavasti:

”Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet siirtoverkonhaltijoiden osalta”

b) Korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Siirtoverkonhaltijoiden on pantava täytäntöön ja julkistettava ylikuormituksen hallitsemiseksi syrjimättömät ja avoimet menettelyt, jotka perustuvat seuraaviin periaatteisiin:

a) jos kyseessä on sopimusperusteinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan on tarjottava käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina;

b) verkonkäyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä tai vuokrata edelleen käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että verkonkäyttäjien on annettava tästä ilmoitus tai tieto siirtoverkonhaltijalle.”

c) Poistetaan 4 kohta.

d) Lisätään 6 kohta seuraavasti:

”6. Siirtoverkonhaltijoiden on arvioitava säännöllisesti uusien investointien kysyntä markkinoilla. Uusia investointeja suunnitellessaan siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä arvio markkinoiden kysynnästä.”

(8) Lisätään 5 a artikla seuraavasti:

”5 a artikla

Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta

1. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen enimmäiskapasiteetti on saatettava markkinaosapuolten käytettäväksi järjestelmän toimivuus ja verkon tehokas toiminta huomioon ottaen.
2. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit, joiden on:
 - a) annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja helpotettava investointeja uuteen infrastruktuuriin;

- b) oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spot-markkinat ja kaupankäynnin keskukset mukaan luettuina, oltava samalla joustavia, ja niitä on voitava mukauttaa muuttuviin markkinaolosuhteisiin;
 - c) oltava yhteensopivia yhteenliitettyyn verkkoon pääsyä koskevien järjestelyjen kanssa.
3. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen sopimuksiin on sisällyttävä toimenpiteitä kapasiteetin turhan varaamisen estämiseksi, ottaen huomioon seuraavat periaatteet, joita sovelletaan sopimusperusteisen ylikuormituksen tapauksissa:
- a) laitteiston haltijan on tarjottava nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla; varastojen osalta sitä on tarjottava vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina;
 - b) nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten tai varastojen käyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus.”

(9) Muutetaan 6 artikla seuraavasti:

(a) Korvataan otsikko seuraavasti:

”Avoimuusvaatimukset siirtoverkonhaltijoiden osalta”

(b) Poistetaan 5 kohta.

(c) Lisätään 7 kohta seuraavasti:

”7. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava ennakoitua ja toteutunutta tarjontaa ja kysyntää koskevat tiedot, jotka perustuvat ilmoituksiin, ennusteisiin ja toteutuneisiin virtoihin verkosta ja verkkoon. Julkistettavien tietojen on oltava yhtä yksityiskohtaisia kuin siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä olevat tiedot.

Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava verkon tasapainottamiseksi toteutetut toimenpiteet ja siitä seuranneet tulot ja kustannukset.

Niiden markkinaosapuolten, joita asia koskee, on toimitettava siirtoverkonhaltijoille tässä artiklassa tarkoitetut tiedot.”

(10) Lisätään 6 a ja 6 b artikla seuraavasti:

”6 a artikla

Avoimuusvaatimukset varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta

1. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on julkistettava yksityiskohtaiset tiedot tarjoamistaan palveluista ja soveltamistaan ehdoista sekä tekniset tiedot, joita nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen käyttäjien näiden laitosten tosiasiallinen käyttöoikeus edellyttää.

2. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on säännöllisesti ja jatkuvasti julkistettava tarjoamiaan palveluja varten kaikkia asianomaisia verkon kohtia koskevat numerotiedot teknisestä, sovitusta ja käytettävissä olevasta nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen kapasiteetista helppotajuisessa vakimuodossa.
3. Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on aina ilmoitettava tässä asetuksessa vaaditut tiedot tarkoituksenmukaisesti, määrien kannalta selkeästi, ymmärrettävästi ja ketään syrjimättä.
4. Kaikkien nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen ja varastointilaitteistojen haltijoiden on julkistettava tiedot kaasun määrästä kussakin varastossa ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksessa, syöttö- ja ottovirroista sekä laitosten käytettävissä olevasta kapasiteetista, mukaan luettuina tiedot laitoksista, jotka on vapautettu kolmansien osapuolten käyttöoikeudesta. Nämä tiedot on toimitettava myös siirtoverkonhaltijalle, jonka on julkistettava kooste niistä verkkokohtaisesti tai asianomaisten kohtien mukaan määriteltyjen osaverkkojen osalta. Tiedot on ajantasaistettava vähintään kerran vuorokaudessa.

6 b artikla

Tietojen säilyttäminen verkonhaltijoiden osalta

”Siirtoverkonhaltijoiden ja varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoiden on pidettävä kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla kaikki 6 ja 6 a artiklassa ja liitteessä olevassa 3 osassa tarkoitetut tiedot vähintään viiden vuoden ajan.”

(11) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

- a) Lisätään 1 kohdan loppuun virke seuraavasti: ”Tasehallintasääntöjen on oltava markkinaperusteisia”.
- b) Korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava riittävää, oikea-aikaista ja luotettavaa *on line* -tietoa verkonkäyttäjien tasetilanteesta, jotta verkonkäyttäjät voivat tehdä oikea-aikaisen korjauksen.

Annettujen tietojen on oltava samaa tasoa kuin siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä olevat tiedot ja vastattava selvityskautta, jolta tasepoikkeamamaksut lasketaan.

Tällaisten tietojen antamisesta ei saa periä maksua.”

- c) Poistetaan 4, 5 ja 6 kohta.

(12) Korvataan 8 artikla seuraavasti:

"8 artikla

Kapasiteettioikeuksien kauppa

Kunkin siirtoverkonhaltijan, varastointilaitteiston haltijan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet kapasiteettioikeuksilla käytävän vapaan kaupan mahdollistamiseksi ja sen helpottamiseksi. Kunkin haltijan on kehitettävä yhdenmukaiset siirtosopimukset, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia tai varastointia koskevat sopimukset ja menettelyt ensimarkkinoilla helpottaakseen kapasiteetilla käytävää jälkikauppaa sekä tunnustettava ensisijaisten kapasiteettioikeuksien siirto, josta verkonkäyttäjät ovat ilmoittaneet.

Yhdenmukaisista siirtosopimuksista, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia tai varastointia koskevista sopimuksista ja menettelyistä on ilmoitettava sääntelyviranomaisille."

- (13) Lisätään 8 a artikla seuraavasti:

"8 a artikla

Vähittäismarkkinat

Moitteettomasti toimivien ja avoimien rajat ylittävien vähittäismarkkinoiden syntymisen helpottamiseksi alueellisesti ja koko yhteisön laajuisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden, kaasuntoimittajien ja asiakkaiden sekä mahdollisten muiden markkinaosapuolten asema ja vastuu määritellään sopimusjärjestelyn, asiakkaille annettuja sitoumusten, tietojen vaihdon ja taseselvitystä koskevien sääntöjen, tietojen omistusoikeuden ja mittausvastuun osalta.

Säännöt on julkistettava, niillä on pyrittävä turvaamaan asiakkaiden yhdenmukainen verkkoon pääsy rajojen yli, ja sääntelyviranomaisten on toteutettava niiden uudelleentarkastelu."

- (14) Korvataan 9 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

- "1. Suuntaviivoissa, joilla on tarkoitus varmistaa tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, määritellään tarvittaessa:
- a) kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen yksityiskohdat, mukaan luettuina näiden palvelujen luonne, kesto ja muut vaatimukset, 4 ja 4 a artiklan mukaisesti;
 - b) kapasiteetinjakomekanismien periaatteiden yksityiskohdat ja sopimusperusteisen ylikuormituksen hallintamenettelyjen soveltamisen yksityiskohdat 5 ja 5 a artiklan mukaisesti;

- c) yksityiskohdat tietojen toimittamisesta ja niiden tekniset tietojen määrittely, joita verkkokäyttäjien tehokas verkkoonpääsy edellyttää, sekä avoimuusvaatimusten kannalta olennaisten kohtien määrittelystä, mukaan luettuina kaikista merkityksellisistä kohdista julkistettavat tiedot ja aikataulu, jonka mukaan tiedot julkistetaan, 6 ja 6 a artiklan mukaisesti;
 - d) tariffimenetelmiä koskevat yksityiskohdat 3 artiklan mukaisesti;
 - e) tasehallintasääntöjä koskevat yksityiskohdat 7 artiklan mukaisesti;
 - f) yksityiskohdat ensimarkkinoiden menettelyistä, joilla helpotetaan kapasiteettikauppaa jälkimarkkinoilla ja ensisijaisten kapasiteettioikeuksien siirtoa verkon käyttäjien välillä 8 artiklan mukaisesti;
 - g) 8 a artiklassa käsiteltyjä vähittäismarkkinakysymyksiä koskevat yksityiskohdat;
 - h) 2 c artiklan 3 kohdassa lueteltuja aiheita koskevat yksityiskohdat.
2. Liitteessä vahvistetaan 1 artiklan a, b, ja c kohdassa lueteltuja kysymyksiä koskevat suuntaviivat siirtoverkonhaltijoiden osalta.

Komissio voi muuttaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja suuntaviivoja ja antaa suuntaviivoja 1 kohdassa tarkoitetuista kysymyksistä. Näistä toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia muun muassa täydentämällä sitä, päätetään 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.”

(15) Korvataan 14 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.”

(16) Korvataan 16 artiklan b alakohta seuraavasti:

”b) direktiivin 2003/55/EY 22 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin jäsenvaltioiden välisiin yhdysputkiin, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin ja varastoihin, olemassa olevan infrastruktuurin kapasiteetin merkittävään kasvuun ja tällaiseen infrastruktuuriin tehtäviin uusien kaasuntoimituslähteiden kehittämisen mahdollistaviin muutoksiin, joiden osalta on myönnetty vapautus mainitun direktiivin 7, 18, 19 ja 20 artiklan sekä 25 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan soveltamisesta, niin kauan kuin ne on vapautettu tässä alakohdassa tarkoitetuista säännöksistä lukuun ottamatta tämän asetuksen 6 a artiklan 4 kohtaa;”

(17) Muutetaan liite seuraavasti:

a) Korvataan 1 kohdan otsikko seuraavasti:

”Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja siirtoverkonhaltijoiden osalta”

b) Korvataan 2 kohdan otsikko seuraavasti:

”Kapasiteetinjakomekanismeja ja ylikuormituksen hallintamenettelyjä siirtoverkonhaltijoiden osalta ja niiden soveltamista sopimusperusteisen ylikuormituksen tapauksessa”.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä [...]

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies
[...]

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
[...]